ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๔๔๗๖

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การวิพากษ์ร่างการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔

เรียน นายอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช /ปากพนัง /หัวไทร /เชียรใหญ่ /ชะอวดและเฉลิมพระเกียรติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฯ จำนวน ๑ ชุด
๒. สรุปผลการประชุม จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติ ฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ เพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถบังคับใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในปัจจุบัน

เพื่อให้การจัดทำร่างการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถใช้เป็นหลักในการคุ้มครองผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศให้ได้รับความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ จังหวัดจึงขอเชิญประชุมผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อวิพากษ์ร่างการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมราชสีห์ (ชั้น ๓) ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีนครศรีธรรมราช ทั้งนี้ เพื่อให้การวิพากษ์ร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ขอให้ท่านได้ศึกษาทำความเข้าใจร่างกฎหมายดังกล่าว มาเป็นการล่วงหน้าด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและเข้าร่วมประชุม ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น โดยพร้อมเพรียงกันด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสกล จันทรักษ์)
ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่ทำการปกครองจังหวัด
(กลุ่มงานปกครอง)
โทร./โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๖๑๓๓,๐-๗๕๓๑-๐๐๙๖
www.pokkrongnakhon.com

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔

กับ

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

****

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	**ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔**
พระราชบัญญัติ การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นปีที่ ๓๖ ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้ มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔" มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	พระราชบัญญัติ การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นปีที่ ๓๖ ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้ มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔" มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๗
มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมที่รัฐหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และสหกรณ์นิคมเป็นผู้ให้เช่า	มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมที่รัฐหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และสหกรณ์นิคมเป็นผู้ให้เช่า
มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ "เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง "ผู้เช่า" หมายความว่า ผู้เช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมทั้งหมด หรือเป็นส่วนใหญ่ "ผู้ให้เช่า" หมายความว่า ผู้ที่ให้เช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมทั้งหมด หรือเป็นส่วนใหญ่ "การเช่า" หมายความว่า การเช่าหรือการเช่าช่วงโดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่าซึ่งที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทที่การเช่าที่ดินเพื่อการนั้นมีการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่ว่าการเช่าหรือการเช่าช่วงนั้นจะมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงการยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมดังกล่าวโดยได้รับค่าเช่าและการทำนิติกรรมอื่นใดอันเป็นการอำพรางการเช่านั้น "ค่าเช่า" หมายความว่า ผลิตผลเกษตรกรรม เงิน หรือทรัพย์สินอื่นใด ซึ่งให้เป็นค่าตอบแทนการเช่า และหมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ผู้ให้เช่าหรือบุคคลอื่นได้รับเพื่อตอบแทนการให้เช่าทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม "ปี" หมายความว่า ระยะเวลาสิบสองเดือน โดยเริ่มนับตั้งแต่วันเริ่มต้นฤดูการประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องถิ่น "จังหวัด" หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร "อำเภอ" หมายความรวมถึง เขตของกรุงเทพมหานคร "ตำบล" หมายความรวมถึง แขวงของกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา	มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ "เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง "ผู้เช่า" หมายความว่า ผู้เช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ "ผู้ให้เช่า" หมายความว่า ผู้ที่ให้เช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม ทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ "การเช่า" หมายความว่า การเช่าหรือการเช่าช่วงโดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่าซึ่งที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทที่การเช่าที่ดินเพื่อการนั้นมีการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่ว่าการเช่าหรือการเช่าช่วง นั้นจะมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตามและหมายความรวมถึงการยินยอมให้ ใช้ที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมดังกล่าวโดยได้รับค่าเช่าหรือนิติกรรมอื่นใด อันเป็นการอำพรางการเช่านั้น "ค่าเช่า" หมายความว่า ผลิตผลเกษตรกรรม เงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ซึ่งให้เป็นค่าตอบแทนการเช่า และหมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ผู้ให้เช่าหรือบุคคลอื่นได้รับเพื่อตอบแทนการให้เช่าทั้งโดยตรงหรือทางอ้อม "ปี" หมายความว่า ระยะเวลาสิบสองเดือน โดยเริ่มนับตั้งแต่วันเริ่มต้นการประกอบเกษตรกรรมของผู้เช่า ซึ่งเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัตินี้ "จังหวัด" หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร "อำเภอ" หมายความรวมถึง เขตของกรุงเทพมหานคร "ตำบล" หมายความรวมถึง แขวงของกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความรวมถึง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ที่ตั้งขึ้นโดยถูกต้องตาม

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔
(๒) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร คชก. จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน อัยการจังหวัด เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ผู้แทนผู้เช่าประจำจังหวัดสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าประจำจังหวัดสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้จ่าจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ในจังหวัดใดไม่มีประมงจังหวัดหรือปศุสัตว์จังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการซึ่งปฏิบัติราชการในเขตจังหวัดนั้นเป็นกรรมการแทน	(๒) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร คชก.จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน อัยการจังหวัด เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ธนารักษ์จังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนผู้เช่าประจำจังหวัดสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าประจำจังหวัดสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นกรรมการ ปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ จ่าจังหวัดเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และนิติกรหรือข้าราชการที่มีความรู้ด้านกฎหมายซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ในจังหวัดใดไม่มีประมงจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัดหรือปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการซึ่งปฏิบัติราชการในเขตจังหวัดนั้นเป็นกรรมการแทน
มาตรา ๘ คชก. จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้	มาตรา ๘ คชก. จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
(๑) วางระเบียบการกำหนดอัตราค่าเช่าขั้นสูงสำหรับเป็นแนวปฏิบัติของ คชก. ตำบล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด	(๑) ยกเลิก
(๒) กำหนดผลผลิต หรือรายได้ขั้นสูงของผลิตผลเกษตรกรรมแต่ละประเภทที่นิยมทำในจังหวัดตามการจำแนกคุณภาพของที่ดินและน้ำ สำหรับเป็นหลักในการคำนวณอัตราค่าเช่าขั้นสูงของ คชก. ตำบล	(๒) ยกเลิก
(๓) กำหนดท้องที่ที่ห้ามประกอบเกษตรกรรมบางประเภทเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือการอนุรักษ์ดินและน้ำ	(๓) กำหนดท้องที่ที่ห้ามประกอบเกษตรกรรมบางประเภท เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือการอนุรักษ์ดินและน้ำ
(๔) รวบรวมข้อมูล สถิติการเช่าในท้องที่ของจังหวัด โดยแยกเป็นอำเภอ ตำบล และประเมินผลเสนอสภาจังหวัดทราบทุกปี	(๔) ยกเลิก
(๕) กำหนดระยะเวลาเริ่มต้นฤดูการประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องถิ่น	(๕) ยกเลิก
(๖) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ และมีคำสั่งใด ๆ ให้ผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าปฏิบัติ หรือมิให้ปฏิบัติการใดเพื่อให้เกิดผลตามคำวินิจฉัย	(๖) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ และมีคำสั่งใด ๆ ให้ ผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าปฏิบัติหรือมิให้ปฏิบัติการใดเพื่อให้เกิดผลตามคำวินิจฉัย
การกำหนดตาม (๓) ให้กำหนดล่วงหน้าก่อนฤดูการประกอบเกษตรกรรมไม่น้อยกว่าสามเดือน และให้ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ และที่ทำการตำบลที่เกี่ยวข้องทุกแห่ง	การกำหนดตาม (๑) ให้ประกาศกำหนด และปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องทุกแห่ง ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน แห่งท้องที่

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๙ ในตำบลหนึ่ง ๆ ที่มีการเช่า ให้มี คชก. ตำบล ซึ่งประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้	มาตรา ๙ ในตำบลหนึ่ง ๆ ที่มีการเช่า ให้มี คชก. ตำบล ซึ่งประกอบ ด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้
(๑) ในตำบลนอกเขตเทศบาล คชก. ตำบล ประกอบด้วย กำนัน เป็นประธาน เกษตรอำเภอหรือผู้แทน ที่ดินอำเภอหรือผู้แทน ประมงอำเภอหรือผู้แทน ปศุสัตว์อำเภอหรือผู้แทน ผู้แทนผู้เช่าสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้ปลัดอำเภอหรือพัฒนากรซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ อนึ่ง ในการพิจารณาเรื่องอันเกี่ยวกับการเช่าในเขตหมู่บ้านใด ให้ผู้ใหญ่บ้านแห่งหมู่บ้านนั้นเป็นกรรมการด้วย	(๑) ยกเลิก
(๒) ในตำบลในเขตเทศบาล คชก. ตำบล ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี เป็นประธาน และให้ปลัดเทศบาลเป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนกรรมการอื่นให้เป็นไปตาม (๑) แต่ไม่ต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน	(๒) ยกเลิก
(๓) ในแขวงของกรุงเทพมหานคร คชก. ตำบล ประกอบด้วย กำนัน เป็นประธาน เกษตรอำเภอประจำเขตหรือผู้แทน พนักงานประเมินภาษีหรือผู้แทน ผู้แทนกรมประมง ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนผู้เช่าสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน ซึ่งหัวหน้าเขตแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานปกครองซึ่งหัวหน้าเขตแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ ในแขวงใดที่ไม่มีกำนัน ให้หัวหน้าเขตซึ่งแขวงนั้นอยู่ในเขตอำนาจ เป็นประธาน	(๓) ในแขวงของกรุงเทพมหานคร คชก. ตำบล ประกอบด้วยกำนันเป็นประธาน เกษตรอำเภอประจำเขตหรือผู้แทนพนักงานประเมินภาษีหรือผู้แทน ผู้แทนกรมประมง ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนผู้เช่าสี่คนและผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน ซึ่งผู้อำนวยการเขตแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานปกครองซึ่งผู้อำนวยการเขตแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ ในแขวงใดที่ไม่มีกำนัน ให้ผู้อำนวยการเขตซึ่งแขวงนั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นประธาน
(๔) ในเขตเมืองพัทยา คชก. ตำบล ประกอบด้วย นายกเมืองพัทยา เป็นประธาน และให้ปลัดเมืองพัทยาเป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนกรรมการอื่นให้เป็นไปตาม (๒)	(๔) ยกเลิก
ในกรณีที่พื้นที่ของตำบลใดอยู่ทั้งนอกและในเขตเทศบาล และถ้ามีการเช่าส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาล ให้ คชก. ตำบลเป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) แต่ถ้ามีการเช่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาล ให้ คชก. ตำบลเป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๒)	(๕) คชก. ตำบล ประกอบด้วย ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นประธาน ผู้แทนเกษตรอำเภอ ผู้แทนที่ดินอำเภอหรือผู้แทนที่ดินจังหวัดสาขา ผู้แทนพัฒนาการอำเภอ กำนันแห่งท้องที่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้เช่าสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการและเลขานุการ และนิติกรหรือข้าราชการผู้มีความรู้ด้านกฎหมาย ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ อนึ่งในการพิจารณา เรื่องอันเกี่ยวกับการเช่าในเขตหมู่บ้านใด ให้ผู้ใหญ่บ้านแห่ง

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
	หมู่บ้านนั้นเป็นกรรมการด้วย
	มาตรา ๙/๑ ในอำเภอหนึ่ง ๆ ที่มีการเช่านา ให้มี คชก. อำเภอ ประกอบด้วย
	(๑) ในเขตของกรุงเทพมหานคร คชก. เขต ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขต เป็นประธาน ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร พนักงานประเมินภาษีหรือผู้แทน ผู้แทนกรมประมง ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนผู้เช่าสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน ซึ่งผู้อำนวยการเขตแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้เจ้าหน้างานปกครองซึ่งผู้อำนวยการเขตแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้นิติกรหรือข้าราชการผู้มีความรู้ด้านกฎหมาย ซึ่งผู้อำนวยการเขต แต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ
	(๒) ในอำเภอ คชก.อำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ดินจังหวัดหรือผู้แทน ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ พัฒนาการอำเภอ ผู้แทนผู้เช่าสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง เป็นกรรมการ ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้นิติกรหรือข้าราชการผู้มีความรู้ด้านกฎหมาย ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
มาตรา ๑๐ ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นไม่สมควรมี คชก. ตำบล ตามมาตรา ๙ (๓) ในแขวงใด ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษาระบุชื่อแขวงที่ไม่ต้องมี คชก. ตำบล	มาตรา ๑๐ ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นไม่สมควรมี คชก. ตำบล ตาม มาตรา ๙ (๑) หรือ คชก. เขต ตามมาตรา ๙/๑ วรรค (๑) ในแขวงใดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจาระบุชื่อแขวงที่ไม่ต้องมี คชก. ตำบล
มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ไม่มีประมงอำเภอ หรือปศุสัตว์อำเภอ เป็นกรรมการตามมาตรา ๙ (๑) (๒) หรือ (๔) หรือไม่มีเกษตรอำเภอประจำเขต หรือพนักงานประเมินภาษี เป็นกรรมการตามมาตรา ๙ (๓) ให้นายอำเภอหรือหัวหน้าเขตแต่งตั้งข้าราชการซึ่งมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการเกษตร ที่ดิน ประมง ปศุสัตว์ หรือการประเมินภาษี แล้วแต่กรณี เป็นกรรมการแทน	มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ไม่มีประมงอำเภอ หรือปศุสัตว์อำเภอเป็นกรรมการตาม มาตรา ๙ (๒) มาตรา ๙ ทวิ (๒) หรือไม่มีเกษตรอำเภอประจำเขต หรือพนักงานประเมินภาษีเป็นกรรมการตาม มาตรา ๙ (๑) หรือมาตรา ๙ /๑ (๑) ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต แต่งตั้งข้าราชการซึ่งมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการเกษตร ที่ดิน ประมง ปศุสัตว์ หรือการประเมินภาษี แล้วแต่กรณี เป็นกรรมการแทน
มาตรา ๑๒ ผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ให้แต่งตั้งจากผู้เช่าและผู้ให้เช่าซึ่งได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับการคัดเลือกตามวรรคสอง และวรรคสาม แล้วแต่กรณี	มาตรา ๑๒ ผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าตาม มาตรา ๗ และ มาตรา ๙ ให้แต่งตั้งจากผู้เช่า และผู้ให้เช่าซึ่งได้รับการคัดเลือกตาม วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ แล้วแต่กรณี

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. ตำบล นั้น ให้เลือกตั้งขึ้นโดยใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ แต่ในกรณีไม่มีผู้สมัคร หรือมีผู้ได้รับเลือกไม่ครบจำนวน ให้มีการคัดเลือกผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าที่เหมาะสมเป็นผู้แทนผู้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่าให้ครบจำนวน โดยให้คณะกรรมการสภาตำบล สภาเทศบาล สภากรุงเทพมหานคร หรือสภาเมืองพัทยา เป็นผู้คัดเลือกผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. ตำบล ตามมาตรา ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี	ผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. ตำบล ให้มีการคัดเลือกผู้เช่า หรือผู้ให้เช่าที่เหมาะสมเป็นผู้แทนผู้เช่าสี่คน ผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน โดยให้คณะกรรมการหมู่บ้าน คัดเลือกผู้มีความเหมาะสม เป็นผู้แทนผู้เช่าหนึ่งคน เป็นผู้แทนผู้ให้เช่าหนึ่งคน และให้ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกกันเอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. ตำบลตาม มาตรา ๙ (๓) หรือ (๕) ฝ่ายละสี่คน และในกรณีที่ตำบลใดมีจำนวนหมู่บ้านน้อยกว่า ๔ หมู่บ้าน ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกผู้ที่เหมาะสมจะทำหน้าที่เป็นผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าเพิ่มขึ้นอีกฝ่ายละหนึ่งคน ให้ครบจำนวน (แก้ตามบันทึก ข้อ ๒.๕.๒ (๑))
ผู้แทนผู้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. จังหวัด นั้น ให้ผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. ตำบล แล้วแต่กรณี เลือกตั้งขึ้นระหว่างผู้ซึ่งเป็นผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. ตำบลด้วยกัน โดยใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ แต่ในกรณีไม่มีผู้สมัคร หรือมีผู้ได้รับเลือกไม่ครบจำนวน ให้สภาจังหวัดคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมซึ่งเป็นผู้แทนผู้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. ตำบล อยู่แล้วนั้น เป็นผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. จังหวัด ให้ครบจำนวน	ผู้แทนผู้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. จังหวัด นั้น คชก.อำเภอ คัดเลือกผู้แทนผู้เช่า และผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. อำเภอ นั้น ให้เหลือฝ่ายละหนึ่งคน และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกจาก คชก. อำเภอ เลือกกันเองให้เหลือผู้แทนผู้เช่าสี่คน และผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คน เสนอชื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้แทนผู้เช่า และผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. จังหวัด ในกรณีที่จังหวัดใดมีจำนวนอำเภอน้อยกว่าสี่อำเภอ ให้ คชก. อำเภอ คัดเลือกผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. อำเภอ เพิ่มขึ้นอีกฝ่ายละหนึ่งคนก่อนและคัดเลือกกันเอง เพื่อเสนอชื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. จังหวัด ให้ครบจำนวน
ให้ประกาศวัน เวลา และสถานที่เลือกตั้งให้ผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า แล้วแต่กรณี ทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสิบห้าวัน ประกาศดังกล่าวให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการตำบล และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้แทนผู้เช่าหรือผู้ให้เช่านั้น	
ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ การเลือกตั้งหรือคัดเลือกผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา	ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ การคัดเลือกผู้แทนผู้เช่า และผู้แทนผู้ให้เช่า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๑๓ คชก. ตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้	มาตรา ๑๓ คชก. ตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
(๑) กำหนดอัตราค่าเช่าขั้นสูงของแต่ละท้องที่ในเขตตำบลตามการจำแนกคุณภาพของที่ดินและน้ำ	(๑) ยกเลิก
(๒) พิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าเช่า การชำระค่าเช่า ระยะเวลาของการเช่า ตลอดจนข้อพิพาทอื่น หรือค่าเสียหายอันเกิดจากการเช่าตามคำร้องขอของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า และมีคำสั่งใด ๆ ให้ผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าปฏิบัติหรือมิให้ปฏิบัติการใดเพื่อให้เกิดผลตามคำวินิจฉัย	(๒) พิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าเช่าการชำระค่าเช่า ระยะเวลาของการเช่า ตลอดจนข้อพิพาทอื่น หรือค่าเสียหายอันเกิดจากการเช่า ตามคำร้องขอของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า และออกคำสั่งใด ๆ ให้ผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าปฏิบัติหรือมิให้ปฏิบัติการใด เพื่อให้เกิดผลตามคำวินิจฉัย
(๓) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ คชก. จังหวัด มอบหมาย	(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ คชก. จังหวัด หรือ คชก. อำเภอ มอบหมาย
การกำหนดอัตราค่าเช่าขั้นสูงตาม (๑) ให้กระทำอย่างน้อยทุกสามปี และให้ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ และที่ทำการของตำบลที่มีการเช่า	
ในการพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทตาม (๒) ให้ คชก. ตำบล มีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ตามที่เห็นสมควร	
	(๔) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดอัตราค่าเช่าขั้นสูง ผลผลิตขั้นสูง และการกำหนดระยะเวลาการเรียกเก็บค่าเช่านาของผู้ให้เช่า ตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเสนอ โดยผ่านมติประชาคมหมู่บ้านแล้ว และนำเสนอ คชก. อำเภอ
	(๕) รับคำร้องและวินิจฉัยคำร้องขอเช่านาที่รกร้าง ตามที่กำหนดใน มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้
	(๖) รวบรวมข้อมูลการเช่านาในท้องที่ตำบลโดยแยกเป็นรายหมู่บ้านรายงาน คชก. อำเภอ ทุกปี
	(๗) ให้ คชก. ตำบล จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานในการวินิจฉัยข้อพิพาท ให้ คชก. อำเภอ ทราบภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี
มาตรา ๑๔ ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่	มาตรา ๑๔ ให้ คชก. อำเภอ มีอำนาจหน้าที่
(๑) ให้คำปรึกษาแก่ คชก. จังหวัด เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเช่าในเขตท้องที่	(๑) ให้คำปรึกษาแก่ คชก. จังหวัด และ คชก. ตำบล เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการเช่าในเขตท้องที่
(๒) ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของ คชก. ตำบล ในเขตท้องที่	(๒) ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของ คชก. ตำบลในเขตท้องที่ และประสานงานระหว่าง คชก. ตำบลในเขตท้องที่

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
(๓) ประสานงานระหว่าง คชก. จังหวัด กับ คชก. ตำบล และระหว่าง คชก. ตำบล ในเขตท้องที่	(๓) ยกเลิก (๔) รับคำอุทธรณ์เกี่ยวกับกรณีพิพาทการเช่านา ตามมาตรา ๑๓ (๒) และจัดทำความเห็นประกอบการเสนอคำอุทธรณ์นั้น ต่อ คชก.จังหวัด (๕) ประกาศกำหนดอัตราค่าเช่าขั้นสูง ผลผลิตขั้นสูงของผลิตผลเกษตรกรรม ซึ่งเป็นพืชหลักที่นิยมปลูกในพื้นที่ และกำหนดเวลาที่ผู้ให้เช่านา จะเรียกเก็บค่าเช่านาจากผู้เช่านากรณีไม่มีหลักฐานการเช่านาไว้เป็นหนังสือ โดยให้จำแนกเป็นรายหมู่บ้าน (๖) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ คชก. จังหวัด มอบหมาย
มาตรา ๑๕ กรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งตามมาตรา ๗ หรือซึ่งนายอำเภอหรือหัวหน้าเขตแต่งตั้งตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้	มาตรา ๑๕ ผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งเป็นกรรมการ ตามมาตรา ๗ หรือซึ่งนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม มาตรา ๙/๑ และ มาตรา ๑๑ อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้
มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕ กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย (๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน	มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตาม มาตรา ๑๕ กรรมการ ซึ่งได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน
มาตรา ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แล้ว กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนผู้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่า จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติ หรือมี	มาตรา ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๑๕ และ มาตรา ๑๖ แล้ว กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนผู้เช่า หรือผู้แทนผู้ให้เช่า จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ลักษณะต้องห้ามตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด	ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด
มาตรา ๑๘ การประชุมของ คชก. จังหวัด หรือ คชก. ตำบล ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด	มาตรา ๑๘ การประชุมของ คชก. จังหวัด <u>คชก.อำเภอ</u> หรือ คชก. ตำบล ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
ห้ามมิให้กรรมการซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกรณีพิพาทรายใด เข้าร่วมประชุมและใช้สิทธิในการพิจารณาและลงมติในกรณีพิพาทรายนั้น ในการประชุม ให้กรรมการใน คชก. จังหวัด และ คชก. ตำบล ได้รับเบี้ยประชุมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด	ห้ามมิให้กรรมการซึ่งเป็นมีผู้ส่วนได้เสียในกรณีพิพาทรายใดเข้าร่วม ประชุม และใช้สิทธิในการพิจารณาและลงมติในกรณีพิพาทรายนั้น ในการประชุมให้กรรมการใน คชก. จังหวัด <u>คชก.อำเภอ</u> และ คชก. ตำบล ได้รับเบี้ยประชุมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด
มาตรา ๑๙ ให้ คชก. จังหวัด คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจเรียกผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจง หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับการเช่ามาเพื่อประกอบการพิจารณาของ คชก. จังหวัด หรือ คชก. ตำบล ได้แล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ประธานหรือกรรมการใน คชก. จังหวัด หรือ คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจเข้าไปในที่ดินที่เช่า หรือที่เก็บผลผลิตของผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเช่าได้ ในการนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ต้องอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือแก่ประธานหรือกรรมการใน คชก. จังหวัด หรือ คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดังกล่าวนั้นตามสมควร	มาตรา ๑๙ ให้ คชก. จังหวัด <u>คชก. อำเภอ</u> คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ดังกล่าว มีอำนาจเรียกผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจง หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับการเช่ามาเพื่อ ประกอบการพิจารณาของ คชก. จังหวัด <u>คชก. อำเภอ</u> หรือ คชก. ตำบล ได้แล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประธาน หรือกรรมการใน คชก.จังหวัด <u>คชก. อำเภอ</u> หรือ คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจเข้าไปในที่ดินที่เช่าหรือที่เก็บผลผลิตของผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเช่าได้ในการนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ต้องอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือแก่ประธานหรือกรรมการใน คชก. จังหวัด หรือ <u>คชก. อำเภอ</u> หรือ คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดังกล่าวนั้นตามสมควร

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ให้ถือว่าประธานและกรรมการใน คชก. จังหวัด หรือ คชก. ตำบล และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดังกล่าว เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา	ให้ถือว่าประธานและกรรมการใน คชก. จังหวัด คชก.อำเภอ หรือ คชก. ตำบล และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดังกล่าว เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๒๐ ในการพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ของ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด	มาตรา ๒๐ ในการพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ของ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด
(๑) ถ้า คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด มีคำสั่งให้ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาซึ่งครอบครองนาอยู่นั้นออกจากนา คำสั่งเช่นว่านี้ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงวงศ์ญาติทั้งหลาย และบริวารของผู้นั้นที่อยู่ในนานั้น ซึ่งไม่สามารถแสดงอำนาจพิเศษให้เห็นได้ ในการนี้ คชก. ตำบล จะสั่งให้ผู้นั้นต้องชำระค่าเสียหายให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งจนกว่าจะออกจากนาก็ได้	(๑) ถ้า คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด มีคำสั่งให้ผู้เช่านา หรือผู้ให้เช่านา ซึ่งครอบครองนาอยู่นั้นออกจากนา คำสั่งเช่นนี้ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงวงศ์ญาติทั้งหลาย และบริวารของผู้นั้นที่อยู่ในนานั้น ซึ่งไม่สามารถแสดงอำนาจพิเศษให้เห็นได้ ในการนี้ คชก. ตำบล จะสั่งให้ผู้นั้นต้องชำระค่าเสียหายให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งจนกว่าจะออกจากนาก็ได้
(๒) ถ้าต้องมีการรังวัดทำแผนที่ การตรวจบุคคล วัตถุ หรือสถานที่ หรือมีการร้องขอให้เสนอคดีต่อศาลให้มีคำพิพากษาบังคับตามคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ผู้ยื่นคำร้องขอต้องวางค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นไว้ด้วย จำนวนค่าใช้จ่าย การวางค่าใช้จ่าย และการยกเว้นไม่ต้องวางค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่มีการวางค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง (๒) ความรับผิดชั้นที่สุดสำหรับค่าใช้จ่ายดังกล่าว ย่อมตกแก่ฝ่ายที่แพ้ข้อพิพาท แต่ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด จะใช้ดุลพินิจให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือทั้งสองฝ่ายต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายนั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วนก็ได้ โดยคำนึงถึงเหตุสมควร และความสุจริตในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทของแต่ละฝ่าย	(๒) ถ้าต้องการรังวัดทำแผนที่ การตรวจบุคคล วัตถุ หรือสถานที่ หรือมีการร้องขอให้เสนอคดีต่อศาลให้มีคำพิพากษาบังคับ ตามคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล หรือ คชก.จังหวัด ผู้ยื่นคำร้องขอต้องวางค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นไว้ด้วย จำนวนค่าใช้จ่าย การวางค่าใช้จ่าย และการยกเว้นไม่ต้องวางค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่มีการวางค่าใช้จ่ายตาม วรรคหนึ่ง (๒) ความรับผิดชั้นที่สุด สำหรับค่าใช้จ่ายดังกล่าว ย่อมตกแก่ฝ่ายที่แพ้ข้อพิพาท แต่ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด จะใช้ดุลพินิจให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่าย ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายนั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ โดยคำนึงถึงเหตุสมควร และความสุจริตในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทของแต่ละฝ่าย ในการวินิจฉัยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ ของ คชก.ตำบล ต้องแจ้งผลการวินิจฉัยดังกล่าว ให้คู่กรณีทราบภายใน สามสิบวัน

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
หมวด ๒	หมวด ๒
การเช่านา	การเช่านา
มาตรา ๒๑ ในหมวดนี้	มาตรา ๒๑ ในหมวดนี้
"นา" หมายความว่า ที่ดินที่เช่าเพื่อทำนาทั้งหมด หรือเป็นส่วนใหญ่	"นา" หมายความว่า ที่ดินที่เช่าเพื่อทำนาทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่
"ทำนา" หมายความว่า การเพาะปลูกข้าว หรือพืชไร่	"ทำนา" หมายความว่า การเพาะปลูกข้าวหรือพืชไร่
"พืชไร่" หมายความว่า พืชซึ่งต้องการน้ำน้อยและอายุสั้น หรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรกได้ภายในสิบสองเดือน	"พืชไร่" หมายความว่า พืชซึ่งต้องการน้ำน้อยและอายุสั้นหรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรกได้ภายในสิบสองเดือน ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดไว้
"พืชหลัก" หมายความว่า ข้าว หรือพืชไร่ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือหลายชนิด ซึ่งตามปกติของสภาพแห่งท้องที่ควรเพาะปลูกกันในรอบปีหนึ่ง ๆ และให้ผลเป็นรายได้สำคัญแก่เกษตรกรในรอบปีนั้น ทั้งนี้ ตามที่ คชก. ตำบล จะได้กำหนดขึ้นเป็นคราว ๆ แต่ไม่รวมถึงพืชที่เพาะปลูกขึ้นเพื่อเป็นรายได้ประกอบตามสภาพของท้องที่ หรือเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	"พืชหลัก" หมายความว่า ข้าวหรือพืชไร่ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิด ซึ่งตามปกติของสภาพแห่งท้องที่ควรเพาะปลูกกันในรอบปีหนึ่งๆ และให้ผลเป็นรายได้สำคัญแก่เกษตรในรอบปีนั้น ทั้งนี้ ตามที่ คชก. ตำบล จะได้กำหนดขึ้นเป็นคราว ๆ แต่ไม่รวมถึงพืชที่เพาะปลูกขึ้นเพื่อเป็นรายได้ประกอบตามสภาพของท้องที่ หรือเพื่อการบริโภคในครัวเรือน
มาตรา ๒๒ ให้การเช่านามีการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม	มาตรา ๒๒ ให้การเช่านาอยู่ภายใต้มีการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม.
มาตรา ๒๓ การจดทะเบียนการเช่านาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	มาตรา ๒๓ การจดทะเบียนการเช่านาตามประมวลกฎหมายที่ดินให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
มาตรา ๒๔ เมื่อผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านารายใดยื่นคำร้องขอให้ คชก. ตำบล ทำหลักฐานการเช่านาเป็นหนังสือ ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่ามีเหตุเพียงพอให้ฟังเป็นเบื้องต้นได้ว่ามีการเช่านากันตามคำร้องขอ ให้ คชก. ตำบล จัดทำหนังสือหลักฐานการเช่านาขึ้นตามคำร้องขอนั้น แล้วแจ้งให้ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาอีกฝ่ายหนึ่งทราบ แล้วแต่กรณี เพื่อให้ลงลายมือชื่อในหนังสือหลักฐานการเช่านาดังกล่าว ในการนี้ ให้ คชก. ตำบล แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน เว้นแต่ผู้รับแจ้งจะได้รับแจ้งด้วยตนเองแล้ว ถ้าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งผู้ได้รับแจ้งมิได้ลงลายมือชื่อและ	มาตรา ๒๔ เมื่อผู้เช่านา หรือผู้ให้เช่านารายใดยื่นคำร้องขอให้ คชก. ตำบล ทำหลักฐานการเช่านาเป็นหนังสือ ถ้า คชก.ตำบล เห็นว่ามีเหตุ เพียงพอให้ฟังเป็นเบื้องต้นได้ว่ามีการเช่านากันตามคำร้องขอให้ คชก. ตำบล จัดทำหนังสือหลักฐานการเช่านาขึ้นตามคำร้องขอนั้นแล้วแจ้งให้ผู้เช่านา หรือผู้ให้เช่านาอีกฝ่ายหนึ่งทราบแล้วแต่กรณี เพื่อให้ลงลายมือชื่อในหนังสือหลักฐานการเช่านาดังกล่าว ในการนี้ให้ คชก. ตำบล ดำเนินการส่งหนังสือ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถ้าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งผู้ได้รับแจ้งมิได้ลงลายมือชื่อและส่งคืนหรือไม่แจ้งข้อคัดค้านเป็นประการอื่นมายัง คชก. ตำบล ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ส่งคืน หรือไม่แจ้งข้อคัดค้านเป็นประการอื่นมายัง คชก. ตำบล ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีการเช่านากันตามหนังสือหลักฐานการเช่านั้น	ได้รับแจ้ง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีการเช่านากันตามหนังสือหลักฐานการเช่านั้น
ในกรณีที่ผู้ได้รับแจ้งหนังสือหลักฐานการเช่านาตามวรรคหนึ่งมีข้อโต้แย้งหรือข้อคัดค้านประการใด ให้ คชก. ตำบล ดำเนินการไกล่เกลี่ยให้ยุติ ถ้าไม่สามารถไกล่เกลี่ยเรื่องใดให้ยุติได้ ให้ คชก. ตำบล บันทึกไว้เป็นหลักฐานพร้อมกับข้อสังเกตใด ๆ ถ้ามี	ในกรณีที่ผู้ได้รับแจ้งหนังสือหลักฐานการเช่านาตามวรรคหนึ่งมีข้อโต้แย้งหรือข้อคัดค้านประการใด ให้ คชก.ตำบล ดำเนินการไกล่เกลี่ยให้ยุติ ถ้าไม่สามารถไกล่เกลี่ยเรื่องใดให้ยุติได้ให้ คชก. ตำบล บันทึกไว้เป็นหลักฐานพร้อมกับข้อสังเกตใด ๆ ถ้ามี และรายงาน คชก. อำเภอ ทราบ
หนังสือหลักฐานการเช่านาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด หนังสือนี้ให้ทำเป็นสามฉบับมีข้อความตรงกัน มอบให้แก่ผู้เช่านาฉบับหนึ่ง ผู้ให้เช่านาฉบับหนึ่ง และเก็บไว้เป็นหลักฐานของทางราชการอีกฉบับหนึ่ง	หนังสือหลักฐานการเช่านาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยกำหนดหนังสือนี้ให้ทำเป็น สามฉบับมีข้อความตรงกันมอบให้แก่ผู้เช่านาฉบับหนึ่ง ผู้ให้เช่านาฉบับหนึ่ง และเก็บไว้เป็นหลักฐานของทางราชการอีกฉบับหนึ่ง
หนังสือหลักฐานการเช่านาที่ทำขึ้น จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้	หนังสือหลักฐานการเช่านาที่ทำขึ้นจะต้องไม่ขัด หรือแย้งกับบทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัตินี้
ในกรณีที่ได้ทำหนังสือหลักฐานการเช่านารายใดขึ้นไว้ ให้ คชก. ตำบล ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เพื่อบันทึกการเช่านา หรือการเปลี่ยนแปลงแห่งสิทธิการเช่านา ให้ปรากฏไว้ในทะเบียนที่ดินที่มีการเช่านารายนั้นด้วย	ในกรณีที่ได้ทำหนังสือหลักฐานการเช่านารายใดขึ้นไว้ ให้ คชก. ตำบล รายงานให้ คชก. อำเภอ ทราบเพื่อ ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมเพื่อบันทึกการเช่านา หรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิการเช่านาให้ปรากฏ ไว้ในทะเบียนที่ดินที่มีการเช่านารายนั้นด้วย
มาตรา ๒๕ ถ้าปรากฏว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้เข้าใช้ที่ดินของผู้อื่นเพื่อทำนามาแล้วอย่างน้อยหนึ่งฤดูการทำนา ถ้าบุคคลนั้นอ้างว่าตนเป็นผู้เช่านา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าได้มีการเช่านากันตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เจ้าของที่ดินจะพิสูจน์ได้เป็นอย่างอื่น	มาตรา ๒๕ ถ้าปรากฏว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้เข้าใช้ที่ดินของผู้อื่นเพื่อทำนามาแล้วอย่างน้อยหนึ่งฤดูการทำนา ถ้าบุคคลนั้นอ้างว่าตนเป็นผู้เช่านา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าได้มีการเช่านากันตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เจ้าของที่ดินจะพิสูจน์ได้เป็นอย่างอื่น

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ส่วนที่ ๑	ส่วนที่ ๑
ระยะเวลาการเช่า และการบอกเลิกการเช่า	ระยะเวลาการเช่าและการบอกเลิกการเช่า
มาตรา ๒๖ การเช่านา ให้มีกำหนดคราวละไม่น้อยกว่าหกปี การเช่านารายใดที่ทำไว้โดยไม่มีกำหนดเวลา หรือมีแต่ต่ำกว่าหกปี ให้ถือว่าการเช่านารายนั้นมีกำหนดเวลาหกปี	มาตรา ๒๖ การเช่านาซึ่งได้ทำหลักฐานการเช่าไว้เป็นหนังสือ ให้ใช้บังคับตามหลักฐานการเช่านั้น แต่จะกำหนดระยะเวลาการเช่าน้อยกว่าสองปีมิได้ กรณีการเช่านาซึ่งมิได้ทำหลักฐานการเช่าไว้เป็นหนังสือให้ถือว่าการเช่านามีกำหนดคราวละหกปี
เมื่อสิ้นระยะเวลาการเช่านาตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ให้เช่านามิได้บอกเลิกการให้เช่านาตามมาตรา ๓๗ และผู้เช่านายังทำนาในที่นานั้นต่อไป ให้ถือว่าได้มีการเช่านานั้นต่อไปอีกคราวละหกปี	เมื่อสิ้นระยะเวลาการเช่านาตามวรรคสอง ถ้าผู้ให้เช่านามิได้บอกเลิกการให้เช่านาตาม มาตรา ๓๗ และผู้เช่านายังทำนาในที่นานั้นต่อไปให้ถือว่าได้มีการเช่านานั้นต่อไปอีกคราวละหกปี
บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่การเช่าชั่วนา	บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่การเช่าชั่วนา
มาตรา ๒๗ เจ้าของนาผู้ใดประสงค์จะให้มีการเช่านาเป็นการชั่วคราวโดยมีระยะเวลาการเช่านาต่ำกว่าหกปี ให้ยื่นคำร้องต่อ คชก. ตำบล คชก. ตำบล มีอำนาจวินิจฉัยให้มีการเช่านาเป็นการชั่วคราวได้ตามความจำเป็น มีกำหนดคราวละไม่เกินสองปี เมื่อปรากฏว่า (๑) เจ้าของนาผู้ยื่นคำร้องได้ทำนาในที่นานั้นด้วยตนเองมาก่อน และมีความจำเป็นชั่วคราวไม่อาจทำนาในปีต่อไปได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และ (๒) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการให้เช่านาเป็นการชั่วคราวนั้นแล้ว เจ้าของนาจะต้องเข้าทำนานั้นด้วยตนเองต่อไป ให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับแก่การให้เช่านาเป็นการชั่วคราวโดยอนุโลม	มาตรา ๒๗ เจ้าของนาผู้ใดประสงค์จะให้มีการเช่านาเป็นการชั่วคราว โดยมีระยะเวลาการเช่านาต่ำกว่าสองปี ให้ยื่นคำร้องต่อ คชก. ตำบล คชก. ตำบล มีอำนาจวินิจฉัยให้มีการเช่านาเป็นการชั่วคราวได้ตามความจำเป็นกำหนดคราวละไม่เกินสองปี เมื่อปรากฏว่า (๑) เจ้าของนาผู้ยื่นคำร้องได้ทำนาในที่นานั้นด้วยตนเองมาก่อน และมีความจำเป็นชั่วคราวไม่อาจทำนาในปีต่อไปได้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (๒) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการให้เช่านาเป็นการชั่วคราวนั้นแล้ว เจ้าของนาจะต้องเข้าทำนานั้นด้วยตนเองต่อไป ให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับแก่การให้เช่านาเป็นการชั่วคราว โดยอนุโลม
มาตรา ๒๘ การเช่านาย่อมไม่ระงับไปเพราะเหตุโอนกรรมสิทธิ์นาที่เช่า ผู้รับโอนต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้โอนที่มีต่อผู้เช่านาตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๒๘ การเช่านาย่อมไม่ระงับไปเพราะเหตุโอนกรรมสิทธิ์นาที่เช่า ผู้รับโอนต้องรับไปทั้งสิทธิ และหน้าที่ของผู้โอนที่มีต่อผู้เช่านาตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๒๙ ถ้าผู้เช่านาถึงแก่ความตาย สามีภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติสนิทของผู้เช่านา ซึ่งเป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวกับการทำนานั้น อาจแสดงความจำนงขอเช่านาต่อผู้ให้เช่านาหรือผู้แทนผู้ให้เช่านาหรือ คชก. ตำบล ได้ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้เช่านาถึงแก่ความตาย เมื่อบุคคลดังกล่าวได้แสดงความจำนงแล้ว ให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงนั้นเป็นผู้เช่านาสืบแทนต่อไป หากมีผู้แสดงความจำนงหลายรายและไม่สามารถตกลงกันได้ ก็ให้ คชก. ตำบล เป็นผู้วินิจฉัย บุคคลใดจะยกสิทธิในการเช่าที่นาขึ้นต่อสู้กับผู้เช่านาสืบแทนตามวรรคหนึ่งไม่ได้ ในการเช่าสืบแทน ผู้เช่านาสืบแทนต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้เช่าที่มีต่อผู้ให้เช่าตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๒๙ ถ้าผู้เช่านาถึงแก่ความตาย สามี ภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติสนิทของผู้เช่านา ซึ่งเป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวกับการทำนานั้น อาจแสดงความจำนงขอเช่านาต่อผู้ให้เช่านา หรือผู้แทนผู้ให้เช่านา หรือ คชก. ตำบล ได้ภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่ผู้เช่านาถึงแก่ความตาย เมื่อบุคคลดังกล่าวได้แสดงความจำนงแล้ว ให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงนั้นเป็นผู้เช่านาสืบแทนต่อไป หากมีผู้แสดงความจำนงหลายรายและไม่สามารถตกลงกันได้ ก็ให้ คชก. ตำบล เป็นผู้วินิจฉัย บุคคลใดจะยกสิทธิในการเช่าที่นาขึ้นต่อสู้กับผู้เช่านาสืบแทน ตามวรรคหนึ่งไม่ได้ ในการเช่าสืบแทนผู้เช่านาสืบแทนต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้เช่าที่มีต่อผู้ให้เช่าตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๓๐ การเช่านาอาจสิ้นสุดก่อนกำหนดระยะเวลาการเช่านาได้ ในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) เมื่อผู้ให้เช่านาบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๑ (๒) เมื่อผู้เช่านาบอกเลิกการเช่านาเป็นหนังสือล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเดือนก่อนเริ่มฤดูการทำนา (๓) ผู้เช่านาและผู้ให้เช่านาตกลงเลิกการเช่านา โดยทำเป็นหนังสือต่อหน้านายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย (๔) เมื่อนาที่เช่าถูกเวนคืนตามกฎหมาย หรือโอนไปเป็นของรัฐด้วยประการอื่น ทั้งนี้เฉพาะส่วนที่ถูกเวนคืนหรือโอน การบอกเลิกการเช่านาตาม (๒) หรือการตกลงเลิกการเช่านาตาม (๓) ที่ทำไว้ในขณะเช่านา หรือทำไว้ล่วงหน้าเป็นเวลาเกินกว่าหกเดือน มิให้ถือว่ามีการบอกเลิกการเช่านา หรือมีการตกลงเลิกการเช่านา	มาตรา ๓๐ การเช่านาอาจสิ้นสุดก่อนกำหนดระยะเวลาการเช่านาได้ใน กรณีดังต่อไปนี้ (๑) เมื่อผู้ให้เช่านาบอกเลิกการเช่านาตาม มาตรา ๓๑ (๒) เมื่อผู้เช่านาบอกเลิกการเช่านาเป็นหนังสือล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเดือนก่อนเริ่มฤดูการทำนา (๓) ผู้เช่านาและผู้ให้เช่านาตกลงเลิกการเช่านาโดยทำเป็นหนังสือต่อหน้านายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย (๔) เมื่อนาที่เช่าถูกเวนคืนตามกฎหมาย หรือโอนไปเป็นของรัฐด้วย ประการอื่นทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่ถูกเวนคืนหรือโอน การบอกเลิกการเช่านาตาม (๒) หรือการตกลงเลิกการเช่านาตาม (๓) ที่ทำไว้ในขณะเช่านา หรือทำไว้ล่วงหน้าเป็นเวลาเกินกว่าหกเดือน มิให้ถือว่ามีการบอกเลิกการเช่านา หรือมีการตกลงเลิกการเช่านา
มาตรา ๓๑ ผู้ให้เช่านาจะบอกเลิกการเช่านาก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาการเช่านาไม่ได้ เว้นแต่ในเหตุดังต่อไปนี้ (๑) ผู้เช่านาไม่ชำระค่าเช่านารวมกันเป็นเวลาสองปี เว้นแต่จะมีเหตุผลที่ คชก. ตำบล เห็นสมควรผ่อนผันให้ (๒) ผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่านา เว้นแต่ผู้ให้เช่านารู้	มาตรา ๓๑ ผู้ให้เช่าจะบอกเลิกการเช่านาก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาการเช่านาไม่ได้ เว้นแต่ในเหตุดังต่อไปนี้ (๑) ผู้เช่านาไม่ชำระค่าเช่านารวมกันเป็นเวลาสองปี เว้นแต่จะมีเหตุผลที่ คชก. ตำบล เห็นสมควรผ่อนผันให้ (๒) ผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่านาเว้นแต่ผู้ให้เช่านารู้หรือ

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
หรือควรจะรู้ว่าผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาแต่ไม่ได้คัดค้าน	ควรจะรู้ว่าผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาแต่ไม่ได้คัดค้าน
(๓) ผู้เช่านาใช้ที่นาเพื่อการอื่นนอกจากการทำนา หรือการทำประโยชน์ตามมาตรา ๔๗ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่านา หรือทำให้สภาพของนาเปลี่ยนแปลง หรือเป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชหลัก	(๓) ผู้เช่านาใช้นาเพื่อการอื่น นอกจากทำนาหรือการทำประโยชน์ตาม มาตรา ๔๗ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่านาหรือทำให้สภาพของนาเปลี่ยนแปลง หรือเป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชหลัก
(๔) ผู้เช่านาประกอบเกษตรกรรมประเภทที่ คชก. จังหวัด ประกาศห้าม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง หรือปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นใดที่ผู้ให้เช่านาได้ห้ามไว้ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๖	(๔) ผู้เช่านาประกอบเกษตรกรรมประเภทที่ คชก. จังหวัด ประกาศห้ามอันเป็นการฝ่าฝืนตาม มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง หรือปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นใดที่ผู้ให้เช่านาได้ห้ามไว้ตาม มาตรา ๔๕ วรรคสอง โดยไม่ได้รับอนุญาตตาม มาตรา ๔๖
(๕) ผู้เช่านาละทิ้งนาไปเกินหนึ่งปี	(๕) ผู้เช่านาละทิ้งนาไปเกินหนึ่งปี
(๖) ผู้เช่านาทำนาน้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของจำนวนเนื้อที่นาที่เช่าเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน เว้นแต่เพราะเหตุสุดวิสัย	(๖) ผู้เช่านาทำนาน้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า ของจำนวนเนื้อที่นาที่เช่าเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน เว้นแต่เพราะเหตุสุดวิสัย
(๗) ผู้เช่านายักย้าย ปิดบัง หรือซ่อนเร้นผลผลิตที่ได้จากนาที่เช่า หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าว เพื่อมิให้ผู้ให้เช่านาได้รับค่าเช่านาเต็มตามที่ตกลงกัน หรือ	(๗) ผู้เช่านายักย้าย ปิดบัง หรือซ่อนเร้น ผลผลิตที่ได้จากนาที่เช่าหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าว เพื่อมิให้ผู้เช่านาได้รับค่าเช่านาเต็มตามที่ตกลงกันหรือ
(๘) ผู้เช่านาไม่ปรับปรุงการทำนาตามคำแนะนำของทางราชการ หรือปล่อยให้นาทรุดโทรม ทั้งนี้ เป็นเหตุให้ผลผลิตลดลงกว่าหนึ่งในสามของผลผลิตปกติ	(๘) ผู้เช่านาไม่ปรับปรุงการทำนา ตามคำแนะนำของทางราชการ หรือปล่อยให้นาทรุดโทรม ทั้งนี้ เป็นเหตุให้ผลผลิตลดลงกว่าหนึ่งในสามของผลผลิตปกติ
มาตรา ๓๒ ในกรณีผู้เช่านาให้ผู้อื่นทำนาแทนหรือให้เช่าช่วงนา เพราะเหตุที่ตนหรือสมาชิกในครอบครัวของตนซึ่งได้อยู่ช่วยทำนาต้องไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร หรือต้องไปช่วยราชการตามที่กฎหมายบังคับ ผู้ให้เช่านาจะบอกเลิกการเช่านาเพราะเหตุตามมาตรา ๓๑ (๒) หรือ (๕) ไม่ได้	มาตรา ๓๒ ในกรณีผู้เช่านาให้ผู้อื่นทำนาแทนหรือให้เช่าช่วงนา เพราะเหตุที่ตน หรือสมาชิกในครอบครัวของตนซึ่งได้อยู่ช่วยทำนาต้องไปรับราชการ ทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารหรือต้องไปช่วยราชการตามที่กฎหมายบังคับ ผู้ให้เช่านาจะบอกเลิกการเช่านาเพราะเหตุตาม มาตรา ๓๑ (๒) หรือ (๕) ไม่ได้
มาตรา ๓๓ ผู้เช่าช่วงนาซึ่งได้ทำนามาแล้วอย่างน้อยหนึ่งฤดูการทำนา มีสิทธิยื่นคำร้องต่อ คชก. ตำบล เพื่อให้วินิจฉัยให้ตนเป็นผู้เช่านาแทนที่ผู้ให้เช่าช่วงนา เมื่อ คชก. ตำบล ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ คชก. ตำบล แจ้งให้ผู้ให้เช่านาทราบ และในกรณีนี้ผู้ให้เช่านาหมดสิทธิบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๑ (๒) ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าผู้ให้เช่าช่วงนาได้เช่านาโดยมิได้มีเจตนาทำนาด้วยตนเอง ให้ คชก. ตำบล มีอำนาจวินิจฉัยให้ผู้เช่าช่วงนาเป็นผู้เช่านาแทนที่ผู้ให้เช่าช่วงนา และให้แจ้งคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล ให้ผู้ให้เช่านาทราบ	มาตรา ๓๓ ผู้เช่าช่วงนา ซึ่งได้ทำนามาแล้วอย่างน้อยหนึ่งฤดูการทำนามีสิทธิยื่นคำร้องต่อ คชก. ตำบล เพื่อให้วินิจฉัยให้ตนเป็นผู้เช่านาแทนผู้ให้เช่าช่วงนา เมื่อ คชก. ตำบล ได้รับคำร้องตาม วรรคหนึ่ง ให้ คชก. ตำบล แจ้งให้ผู้เช่านาทราบ และในกรณีนี้ผู้ให้เช่านาหมดสิทธิบอกเลิกการเช่านาตาม มาตรา ๓๑ (๒) ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าผู้ให้เช่าช่วงนาได้เช่านาโดยมิได้มีเจตนาทำนาด้วยตนเอง ให้ คชก. ตำบล มีอำนาจวินิจฉัยให้ผู้เช่าช่วงนาเป็นผู้เช่านาแทนที่ ผู้ให้เช่าช่วงนาและให้แจ้งคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล ให้ผู้ให้เช่านาทราบ

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ในกรณีที่ผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาเป็นการชั่วคราวเพื่อเพาะปลูกพืชอายุสั้นภายหลังการเก็บเกี่ยวพืชหลักแล้ว หรือผู้เช่านาจำเป็นต้องให้เช่าช่วงนาเพราะเหตุที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๒ ผู้เช่าช่วงนาจะใช้สิทธิตามมาตรานี้ไม่ได้	ในกรณีที่ผู้เช่านาให้เช่าช่วงนาเป็นการชั่วคราว เพื่อเพาะปลูกพืชอายุสั้นภายหลังการเก็บเกี่ยวพืชหลักแล้ว หรือผู้เช่านาจำเป็นต้องให้เช่าช่วงนา เพราะเหตุที่ระบุไว้ใน มาตรา ๓๒ ผู้เช่าช่วงนาจะให้สิทธิตามมาตรานี้ไม่ได้
มาตรา ๓๔ การบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ผู้ให้เช่านาต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้เช่านา พร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านา และส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อประธาน คชก. ตำบล ภายในเจ็ดวันนับแต่เมื่อได้รับสำเนาหนังสือตามวรรคหนึ่ง ให้ประธาน คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก คชก. ตำบล แจ้งให้ผู้เช่านาที่ถูกบอกเลิกการเช่านาทราบ เพื่อคัดค้านการบอกเลิกการเช่านาต่อ คชก. ตำบล ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง	มาตรา ๓๔ การบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ผู้ให้เช่านาต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้เช่านา พร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านา และส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อประธาน คชก. ตำบล ภายในเจ็ดวันนับแต่เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ประธาน คชก. ตำบล หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก คชก. ตำบล แจ้งให้ผู้เช่านาที่ถูกบอกเลิกการเช่านาทราบ เพื่อคัดค้านการเลิกการเช่านาต่อ คชก. ตำบล ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
มาตรา ๓๕ ถ้าผู้เช่านาคัดค้านการบอกเลิกการเช่านา แต่ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด พิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยว่าการบอกเลิกการเช่านาเป็นไปโดยชอบ ในการมีคำสั่งให้ผู้เช่านาออกจากที่นานั้น ให้ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด แล้วแต่กรณี กำหนดระยะเวลาตามควรเพื่อให้ผู้เช่านาสามารถปฏิบัติตามได้โดยคำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้เช่านาถ้าจะต้องออกจากนาในขณะนั้น หรือถ้าต่อมาอาจจะมีการอุทธรณ์และมีการวินิจฉัยกลับคำวินิจฉัยของตนนั้นด้วย	มาตรา ๓๕ ถ้าผู้เช่านาคัดค้านการบอกเลิกการเช่านา แต่ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด พิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยว่าการบอกเลิกการเช่านาเป็นไปโดยชอบ ในการมีคำสั่งให้ผู้เช่านาออกจากที่นานั้น ให้ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด แล้วแต่กรณี กำหนดระยะเวลาตามควรเพื่อให้ผู้เช่านาสามารถปฏิบัติตามได้โดยคำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้เช่านาถ้าจะต้องออกจากนาในขณะนั้น หรือถ้าต่อมาอาจจะมีการอุทธรณ์และมีการวินิจฉัยกลับคำวินิจฉัยของตนนั้นด้วย
มาตรา ๓๖ การบอกเลิกการเช่านาเพราะเหตุตามมาตรา ๓๑ (๘) ผู้ให้เช่านาต้องยื่นคำขอต่อประธาน คชก. ตำบล เพื่อบอกเลิกการเช่านา ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าผู้เช่านากระทำตามมาตรา ๓๑ (๘) คชก. ตำบล อาจวินิจฉัยให้บอกเลิกการเช่านา หรือจะวินิจฉัยให้มีการเช่านาต่อไป โดยกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดที่ผู้เช่านาจะต้องปฏิบัติก็ได้ เมื่อ คชก. ตำบล สั่งให้ผู้เช่านาปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคสอง และผู้เช่านาฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาอันสมควร ให้ คชก. ตำบล มีคำวินิจฉัยให้ผู้ให้เช่านาบอกเลิกการเช่านาได้ทันที	มาตรา ๓๖ การบอกเลิกการเช่านาเพราะเหตุตาม มาตรา ๓๑ (๘) ผู้ให้เช่านาต้องยื่นคำขอต่อประธาน คชก.ตำบล เพื่อบอกเลิกการเช่านา ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าผู้เช่านากระทำตาม มาตรา ๓๑ (๘) คชก. ตำบล อาจวินิจฉัยให้บอกเลิกการเช่านาหรือจะวินิจฉัยให้มีการเช่านาต่อไป โดยกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดที่ผู้เช่านาจะต้องปฏิบัติก็ได้ เมื่อ คชก. ตำบล สั่งให้ผู้เช่านาปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคสอง และผู้เช่านาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาอันสมควรให้ คชก. ตำบล มีคำวินิจฉัยให้ผู้ให้เช่านาบอกเลิกการเช่านาได้ทันที แล้วรายงาน คชก. อำเภอ ทราบ

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๓๗ เมื่อสิ้นระยะเวลาการเช่านาตามมาตรา ๒๖ การเช่านาไม่สิ้นสุดลง เว้นแต่ผู้ให้เช่านาประสงค์จะใช้นาที่ให้เช่าเพื่อการดังต่อไปนี้ และได้บอกเลิกการเช่านาเป็นหนังสือให้ผู้เช่านาทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (๑) ใช้เพื่อประกอบเกษตรกรรมด้วยตนเองตามความเหมาะสม (๒) ใช้เพื่อประโยชน์แห่งครอบครัวของตนตามความจำเป็น (๓) ใช้เพื่อทำประโยชน์ตามผังเมือง หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น หรือ (๔) ใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันสอดคล้องกับประโยชน์ส่วนรวมในทางเศรษฐกิจตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด ให้ผู้ให้เช่านาส่งสำเนาการบอกเลิกการเช่านาตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านาไปยัง คชก. ตำบล ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือบอกเลิกการเช่านาให้ผู้เช่านาทราบ เมื่อได้รับสำเนาหนังสือบอกเลิกการเช่านาดังกล่าวแล้ว ให้ คชก. ตำบล พิจารณาวินิจฉัย ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าผู้ให้เช่านายังไม่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะใช้นาตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และการบอกเลิกการเช่านานั้น จะทำให้ผู้เช่านาเดือดร้อน คชก. ตำบล จะวินิจฉัยให้ยับยั้งการบอกเลิกการเช่านาไว้ทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเวลาตามที่เห็นสมควรไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสองปีก็ได้	มาตรา ๓๗ เมื่อสิ้นระยะเวลาการเช่านาตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง การเช่านาไม่สิ้นสุดลง เว้นแต่ผู้ให้เช่านา ได้บอกเลิกการเช่านา ให้ผู้เช่านาทราบเป็นหนังสือ และมีวัตถุประสงค์จะใช้นาที่ให้เช่าเพื่อการดังต่อไปนี้ (๑) ใช้เพื่อประกอบเกษตรกรรมด้วยตนเองตามความเหมาะสม (๒) ใช้เพื่อประโยชน์แห่งครอบครัวของตนตามความจำเป็น (๓) ใช้เพื่อประโยชน์ตามผังเมืองหรือ เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น หรือตามที่กฎหมายกำหนด (๔) ใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันสอดคล้องกับประโยชน์ส่วนรวมในทางเศรษฐกิจตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด ให้ผู้ให้เช่านาส่งสำเนาการบอกเลิกการเช่านาตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านาไปยัง คชก. ตำบล ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือบอกเลิกการเช่านาให้ผู้เช่านาทราบ เมื่อได้รับสำเนาหนังสือบอกเลิกการเช่านาดังกล่าวแล้ว ให้ คชก. ตำบล พิจารณาวินิจฉัย ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าผู้ให้เช่านายังไม่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะใช้นาตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และการบอกเลิกการเช่านานั้น จะทำให้ผู้เช่านาเดือดร้อน คชก. ตำบล จะวินิจฉัยให้ยับยั้งการบอกเลิกการเช่านาไว้ทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเวลาตามที่เห็นสมควรไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสองปีก็ได้
มาตรา ๓๘ ผู้ให้เช่านาซึ่งบอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๗ ต้องลงมือทำประโยชน์ในนานั้นภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่การเช่าสิ้นสุดลง เมื่อครบกำหนดหนึ่งปีแล้ว ถ้าผู้ให้เช่านายังมิได้ลงมือทำประโยชน์ และผู้เช่านาเดิมแสดงความจำนงจะเช่านา ผู้ให้เช่านาต้องให้เช่านานั้น เว้นแต่ผู้ให้เช่านาจะร้องขอต่อ คชก. ตำบล ก่อนสิ้นกำหนดหนึ่งปีเพื่อขอขยายเวลา แต่ คชก. ตำบล จะวินิจฉัยให้ขยายเวลาออกไปอีกเกินหนึ่งปีไม่ได้ ภายในสองปีนับแต่ผู้ให้เช่านาได้ลงมือทำประโยชน์ในนา (๑) ถ้าผู้ให้เช่านาเลิกทำประโยชน์ตามเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านานั้นเมื่อใด หากผู้เช่านาเดิมแสดงความจำนงจะเช่านาอีก ผู้ให้เช่านาต้องให้เช่านานั้น (๒) ถ้าผู้ให้เช่านาจะโอนกรรมสิทธิ์นานั้นอันเป็นการขายตามมาตรา ๕๓ ผู้ให้เช่านาจะต้องแจ้งให้ผู้เช่านาเดิมทราบก่อน และให้นำมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ มาใช้บังคับแก่การ	มาตรา ๓๘ ผู้ให้เช่านาซึ่งบอกเลิกการเช่านาตาม มาตรา ๓๗ ต้องลงมือทำประโยชน์ในนานั้นภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่การเช่าสิ้นสุดลง เมื่อครบกำหนดหนึ่งปีแล้วถ้าผู้ให้เช่านายังมิได้ลงมือทำประโยชน์และผู้เช่านาเดิม แสดงความจำนงจะเช่าผู้ให้เช่านาต้องให้เช่านานั้นเว้นแต่ผู้ให้เช่านาจะร้อง ขอต่อ คชก. ตำบล ก่อนสิ้นกำหนดหนึ่งปีเพื่อขอขยายเวลา แต่ คชก. ตำบล จะวินิจฉัยให้ขยายเวลาออกไปอีกเกินหนึ่งปีไม่ได้ ภายในสองปีนับแต่ผู้ให้เช่านาได้ลงมือทำประโยชน์ในนา (๑) ถ้าผู้ให้เช่านาเลิกทำประโยชน์ ตามเหตุแห่งการบอกเลิกการเช่านานั้นเมื่อใด หากผู้เช่านาเดิมแสดงความจำนงจะเช่านาอีก ผู้ให้เช่านาต้องให้เช่านานั้น (๒) ถ้าผู้ให้เช่านาจะโอนกรรมสิทธิ์นานั้น อันเป็นการขายตาม มาตรา ๕๓ ผู้ให้เช่านาจะต้องแจ้งให้ผู้เช่านาเดิมทราบก่อน และให้นำ มาตรา ๕๓ และ มาตรา ๕๔ มาใช้บังคับแก่การที่ผู้ให้เช่า

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ที่ผู้ให้เช่านาจะขายนา และการที่ผู้เช่านาเดิมจะซื้อนาในกรณีนี้โดยอนุโลม	นาจะขายนาและการที่ผู้เช่านาเดิมจะซื้อนาในกรณีนี้โดยอนุโลม
มาตรา ๓๙ ถ้าการเช่านาได้สิ้นสุดลงก่อนครบกำหนดเมื่อผู้เช่านาได้ลงมือทำประโยชน์ในนาโดยสุจริตก่อนหน้านั้นแล้ว ให้ผู้เช่านามีสิทธิในนานั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จการเก็บเกี่ยวแล้ว แต่ต้องเสียค่าเช่านาตามส่วน	มาตรา ๓๙ ถ้าการเช่านาได้สิ้นสุดลงก่อนครบกำหนด เมื่อผู้เช่านาได้ลงมือทำประโยชน์ในนาโดยสุจริตก่อนหน้านั้นแล้ว ให้ผู้เช่านามีสิทธิในนานั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จการเก็บเกี่ยวแล้ว แต่ต้องเสียค่าเช่านาตามส่วน
สำหรับการทำนาซึ่งการปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวได้หลายครั้ง เมื่อเสร็จการเก็บเกี่ยวครั้งแรกหลังจากการเช่านาได้เลิกหรือสิ้นสุดลงแล้ว ถ้าการเพาะปลูกนั้นยังเก็บเกี่ยวได้อีก ผู้เช่านาไม่มีสิทธิในนานั้นต่อไปตามวรรคหนึ่ง	สำหรับการทำนา ซึ่งการปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวได้หลายครั้ง เมื่อเสร็จการเก็บเกี่ยวครั้งแรกหลังจากการเช่านาได้เลิก หรือสิ้นสุดแล้วถ้าการเพาะปลูกนั้นยังเก็บเกี่ยวได้อีก ผู้เช่านาไม่มีสิทธิในนานั้นตาม วรรคหนึ่ง ต่อไป
ส่วนที่ ๒	ส่วนที่ ๒
ค่าเช่านา	ค่าเช่านา
มาตรา ๔๐ ให้ คชก. ตำบล ประกาศกำหนดเวลาที่ผู้ให้เช่านาอาจเรียกเก็บค่าเช่านาในแต่ละปีตามความเหมาะสมแห่งท้องที่ และประเภทของพืชหลัก	มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านจัดทำข้อมูลอัตราค่าเช่านาขั้นสูง ผลผลิตขั้นสูง ของผลิตผลเกษตรารรมซึ่งเป็นพืชหลักที่นิยมปลูกในพื้นที่ และระยะเวลาการจัดเก็บค่าเช่านาในพื้นที่ เสนอประชาคมหมู่บ้าน ให้มีมติรับรองเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่จริง และรายงานให้ คชก. ตำบล ให้ความเห็นชอบ และเสนอ คชก. อำเภอ พิจารณาจัดทำประกาศอัตราค่าเช่าขั้นสูง ผลผลิตขั้นสูง เป็นรายหมู่บ้าน
ค่าเช่านาให้คิดเป็นรายปี ในอัตราไม่เกินอัตราขั้นสูงที่ คชก. ตำบล กำหนด และให้เรียกเก็บได้เมื่อถึงเวลาที่ คชก. ตำบล กำหนดตามวรรคหนึ่งนั้นแล้ว	ค่าเช่านาให้คำนวณเป็นรายปี หรือตามวงรอบการปลูกพืชหลักในอัตราไม่เกินอัตราขั้นสูงที่ คชก.อำเภอ ประกาศกำหนด
ในกรณีที่ คชก. ตำบล กำหนดอัตราค่าเช่านาขั้นสูงขึ้นใหม่ ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาอาจขอให้อีกฝ่ายหนึ่งปรับปรุงอัตราค่าเช่านาได้ ถ้าไม่เป็นที่ตกลงกัน ฝ่ายที่ขอให้ปรับปรุงค่าเช่านาอาจร้องขอต่อ คชก. ตำบล ให้วินิจฉัยได้ แต่ต้องร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ไม่สามารถตกลงกันได้	ในกรณีที่มีการกำหนดอัตราค่าเช่านาขั้นสูงขึ้นใหม่ ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาอาจขอให้อีกฝ่ายหนึ่งปรับปรุงอัตราค่าเช่านาได้ ถ้าไม่เป็นที่ตกลงกันฝ่ายที่ขอให้ปรับปรุงค่าเช่านาอาจร้องขอต่อ คชก.ตำบล ให้วินิจฉัยได้ แต่ต้องร้องขอภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ไม่สามารถตกลงกันได้
ในกรณีที่มิได้มีข้อตกลงกันไว้ ผู้เช่านาจะชำระค่าเช่านาเป็นผลผลิตก็ได้	ในกรณีที่มิได้มีข้อตกลงกันไว้ ผู้เช่านาจะชำระค่าเช่านาเป็นผลผลิตก็ได้
ในกรณีที่ค่าเช่านากำหนดเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นซึ่งมิใช่ผลผลิต ค่า	ในกรณีที่ค่าเช่านากำหนดเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งมิใช่ผลผลิต ค่าเช่า

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
เช่านา ดังกล่าวต้องไม่เกินอัตราค่าเช่านาขั้นสูงที่ คชก. ตำบล กำหนด ทั้งนี้ ให้คำนวณตามราคาซื้อขายผลผลิตที่ซื้อขายกันในท้องที่ที่นานั้นตั้งอยู่ในขณะที่ค่าเช่านาถึงกำหนดชำระ	นาดังกล่าว ต้องไม่เกินอัตราค่าเช่านาขั้นสูงที่ คชก. อำเภอ ประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนวณตามราคาซื้อขายผลผลิตที่ซื้อขายกันในท้องที่ที่นาตั้งอยู่ในขณะที่ค่าเช่านาถึงกำหนดชำระ
การเรียกเก็บค่าเช่านาจะต้องกระทำ ณ ภูมิลำเนาของผู้เช่านา และผู้ให้เช่านาต้องแจ้งเป็นหนังสือกำหนดวันเรียกเก็บค่าเช่านาให้ผู้เช่านาและประธาน คชก. ตำบล ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในระหว่างที่ผู้ให้เช่านายังมิได้แจ้งให้ผู้เช่านาทราบถึงการเรียกเก็บค่าเช่านา จะถือว่าผู้เช่านาผิดนัดชำระค่าเช่านามิได้	การเรียกเก็บค่าเช่านาจะต้องกระทำ ณ ภูมิลำเนาของผู้ให้เช่านา และผู้ให้เช่านาต้องแจ้งเป็นหนังสือกำหนดวันเรียกเก็บค่าเช่านา ให้ผู้เช่านา และประธาน คชก. ตำบล ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในระหว่างที่ผู้ให้เช่านายังมิได้แจ้งให้ผู้เช่านาทราบถึงการเรียกเก็บค่าเช่านาจะถือว่าผู้เช่านาผิดนัดชำระค่าเช่านามิได้
มาตรา ๔๑ ในการกำหนดอัตราค่าเช่านาขั้นสูงของแต่ละท้องที่ในเขตตำบล ให้ คชก. ตำบล กำหนดเป็นผลผลิตของพืชหลักสำหรับท้องที่นั้น ๆ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้กำหนดพืชหลักสำหรับท้องที่นั้น โดยคำนึงถึงสภาพแห่งท้องที่ตามคุณภาพของที่ดินและน้ำ การทำนาที่นิยมหรือสมควรทำ และการทำงานกับการลงทุนซึ่งเกษตรกรทั่วไปในท้องที่นั้นอาจกระทำได้โดยไม่เป็นภาระเกินควร (๒) ให้หักค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนทำนาของผู้เช่านาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ของผลผลิตขั้นสูงที่ คชก. จังหวัด กำหนดตามมาตรา ๘ (๒) โดยให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการทำนาของผู้เช่านาในแต่ละท้องที่ (๓) ผลผลิตขั้นสูงภายหลังการหักค่าใช้จ่ายตาม (๒) แล้ว ให้กำหนดเป็นค่าเช่านาขั้นสูงได้ไม่เกินกึ่งหนึ่ง โดยให้คำนึงถึงราคาผลิตผลนั้นในแต่ละท้องที่	มาตรา ๔๑ ยกเลิก
มาตรา ๔๒ ในท้องที่ใดที่ คชก. ตำบล เห็นว่าการทำนาในปีใดไม่ได้ผลสมบูรณ์เพราะเหตุแห่งภัยธรรมชาติ คชก. ตำบล จะประกาศท้องที่นั้นเป็นท้องที่ที่เสียหาย และกำหนดค่าเช่านาให้ลดลงตามส่วนแห่งความเสียหาย หรืองดเก็บค่าเช่านาสำหรับปีนั้นก็ได้ ผู้ให้เช่านาผู้ใดเห็นว่า การทำนาของผู้เช่านาซึ่งอยู่ในท้องที่ที่เสียหายตามวรรคหนึ่ง ได้รับผลสมบูรณ์ตามปกติ หรือเสียหายไม่ถึงอัตราส่วนที่ คชก. ตำบล กำหนด อาจร้องขอต่อ คชก. ตำบล ขอเก็บค่าเช่านาตามปกติก็ได้	มาตรา ๔๒ ในท้องที่ใดที่ คณะกรรมการหมู่บ้าน เห็นว่าการทำนาในปีใดไม่ได้ผลสมบูรณ์เพราะเหตุแห่งภัยธรรมชาติ ให้แจ้ง คชก. ตำบล วินิจฉัย และเสนอ คชก. อำเภอ ประกาศท้องที่นั้นเป็นท้องที่ที่เสียหายและกำหนดค่าเช่านาให้ลดลงตามส่วนแห่งความเสียหาย หรืองดเก็บค่าเช่านาสำหรับปีนั้นก็ได้ ผู้ให้เช่านาผู้ใดเห็นว่า การทำนาของผู้เช่านาซึ่งอยู่ในท้องที่ที่เสียหาย ตามวรรคหนึ่ง ได้รับผลสมบูรณ์ตามปกติหรือเสียหายไม่ถึงอัตราส่วน ตามประกาศของ คชก.อำเภอ อาจร้องขอต่อ คชก. ตำบล ขอเก็บค่าเช่านาตามปกติก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ คชก.ตำบล ตรวจสอบ วินิจฉัย และรายงานผลการวินิจฉัยให้ คชก. อำเภอ ทราบ พร้อมความเห็น

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๔๓ ในปีใดการทำนาไม่ได้ผลตามปกติโดยมิใช่ความผิดของผู้เช่านา ถ้าได้ผลผลิตต่ำกว่าสามในสี่ของผลผลิตขั้นสูงที่ คชก. จังหวัด กำหนดตามมาตรา ๘ (๒) ให้ผู้เช่านาเสียค่าเช่านาลดลงตามส่วนของผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าผลผลิตขั้นสูงดังกล่าว แต่ถ้าได้ผลผลิตต่ำกว่าหนึ่งในสามของผลผลิตขั้นสูง ผู้ให้เช่านาจะเรียกเก็บค่าเช่านามิได้	มาตรา ๔๓ ในปีใดการทำนาไม่ได้ผลตามปกติ โดยมิใช่ความผิดของผู้เช่านา ถ้าได้ผลผลิตต่ำกว่าสามในสี่ของผลผลิตขั้นสูงที่ คชก. อำเภอ กำหนด ตาม มาตรา ๑๔ (๕) ให้ผู้เช่านาเสียค่าเช่านาลดลงตามส่วนของผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าผลผลิตขั้นสูงดังกล่าว แต่ถ้าได้ผลผลิตต่ำกว่าหนึ่งในสามของผลผลิตขั้นสูง ผู้ให้เช่านาจะเรียกเก็บค่าเช่านามิได้
มาตรา ๔๔ ผู้ให้เช่านาซึ่งถูกงดค่าเช่านาตามมาตรา ๔๒ หรือเรียกเก็บค่าเช่านามิได้ตามมาตรา ๔๓ อาจร้องขอต่อ คชก. ตำบล เพื่อเรียกเก็บค่าเช่านาเฉพาะปีถัดมาสูงกว่าอัตราที่ คชก. ตำบล กำหนดก็ได้ ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าการทำนาของผู้เช่านาในปีถัดมาได้ผลสมบูรณ์ คชก. ตำบล จะวินิจฉัยให้เพิ่มค่าเช่านาเฉพาะปีนั้นสูงกว่าอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๑๓ (๑) ก็ได้ แต่จะเพิ่มให้เกินหนึ่งในห้าของอัตราดังกล่าวไม่ได้	มาตรา ๔๔ ผู้ให้เช่านาซึ่งถูกงดค่าเช่านา ตาม มาตรา ๔๒ หรือเรียก เก็บค่าเช่านามิได้ ตาม มาตรา ๔๓ อาจร้องขอต่อ คชก.ตำบล ,เพื่อเรียกเก็บค่าเช่านาเฉพาะปีถัดมาสูงกว่าอัตราที่ คชก. อำเภอ ประกาศกำหนดก็ได้ ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าการทำนาของผู้เช่านาในปีถัดมาได้ผลสมบูรณ์ คชก. ตำบล จะเสนอให้ คชก. อำเภอ พิจารณาประกาศเพิ่มค่าเช่านา เฉพาะปีนั้นสูงกว่าอัตราที่กำหนดตาม มาตรา ๑๔ (๕) เป็นการเฉพาะพื้นที่ ก็ได้แต่จะเพิ่มให้เกินหนึ่งในห้าของอัตราดังกล่าวไม่ได้
ส่วนที่ ๓ สิทธิหน้าที่ของผู้เช่านาและผู้ให้เช่านา	ส่วนที่ ๓ สิทธิหน้าที่ของผู้เช่านาและผู้ให้เช่านา
มาตรา ๔๕ ผู้เช่านามีสิทธิใช้นาที่เช่าปลูกข้าวหรือพืชไร่ได้ แต่จะปลูกพืชไร่ประเภทที่ คชก. จังหวัด ได้ประกาศห้ามตามมาตรา ๘ (๓) มิได้ ข้อจำกัดของผู้ให้เช่านาที่ให้ผู้เช่านาปลูกข้าวหรือพืชไร่อย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเฉพาะไม่ผูกพันผู้เช่านา เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก คชก. ตำบล	มาตรา ๔๕ ผู้เช่านามีสิทธิใช้นาที่เช่าปลูกข้าวหรือพืชไร่ได้แต่จะปลูกพืชไร่ประเภทที่ คชก. จังหวัด ได้ประกาศห้ามตาม มาตรา ๘ (๓) มิได้ ข้อจำกัดของผู้ให้เช่านาที่ผู้ให้เช่านาปลูกข้าว หรือพืชไร่อย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเฉพาะไม่ผูกพันผู้เช่านา เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก คชก. ตำบล
มาตรา ๔๖ เมื่อสภาพของนา หรือภาวะตลาดของข้าวหรือพืชไร่ได้เปลี่ยนแปลงไป และการปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เช่านา ผู้เช่านาจะขออนุญาตผู้ให้เช่านาใช้ที่นาที่ถูกจำกัดตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง เพื่อปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นก็ได้ ถ้าผู้ให้เช่านาไม่อนุญาต ผู้เช่านาอาจยื่นคำร้องขอให้ คชก. ตำบล พิจารณาวินิจฉัย	มาตรา ๔๖ เมื่อสภาพของนาหรือภาวะตลาด ของข้าวหรือพืชไร่ได้ เปลี่ยนแปลงไป และการปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เช่านา ผู้เช่านาจะขออนุญาตผู้ให้เช่านาใช้ที่นาที่ถูกจำกัดตาม มาตรา ๔๕ วรรคสอง เพื่อปลูกข้าวหรือพืชไร่อื่นก็ได้ ถ้าผู้ให้เช่านาไม่อนุญาตผู้เช่านาอาจยื่นคำ ร้องขอให้ คชก. ตำบล พิจารณาวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๙ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ถ้า คชก. ตำบล พิจารณาเห็นว่าการปลูกข้าวหรือพืชไร่นั้น จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เช่านา และไม่ทำให้สภาพของนาเสื่อมโทรมหรือเปลี่ยนแปลงไป ให้ คชก. ตำบล วินิจฉัยให้ผู้เช่านาปลูกข้าวหรือพืชไร่นั้นได้ตามกำหนดเวลา และเงื่อนไขที่ คชก. ตำบล เห็นสมควร และให้แจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวให้ผู้ให้เช่านาทราบ	ถ้า คชก. ตำบล เห็นว่าการปลูกข้าวหรือพืชไร่นั้นจะเป็นประโยชน์ แก่ผู้เช่านาและไม่ทำให้สภาพของนาเสื่อมโทรมหรือเปลี่ยนแปลงไปให้ คชก. ตำบล วินิจฉัยให้ผู้เช่านาปลูกข้าวหรือพืชไร่นั้นได้ตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขที่ คชก. ตำบล เห็นสมควรและให้แจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวให้ผู้ให้เช่านาทราบ และรายงานให้ คชก. อำเภอ ทราบด้วย
มาตรา ๔๗ ผู้เช่านามีสิทธิปลูกพืชอายุสั้นใด ๆ นอกจากพืชหลักในนาที่เช่าได้ รวมทั้งการใช้ที่นาบางส่วนทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการปลูกไม้ยืนต้น ในเมื่อไม่ทำให้สภาพของนาเปลี่ยนแปลง หรือเป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชหลัก ผู้ให้เช่านาจะเรียกเก็บค่าเช่านาเพิ่มเพราะเหตุที่ผู้เช่านาใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งมิได้	มาตรา ๔๗ ผู้เช่านามีสิทธิปลูกพืชอายุสั้นใด ๆ นอกจากพืชหลักในนาที่เช่าได้ รวมทั้งการใช้ที่นาบางส่วนทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการปลูกไม้ยืนต้น ในเมื่อไม่ทำให้สภาพของนาเปลี่ยนแปลงหรือเป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชหลัก ผู้ให้เช่าจะเรียกเก็บค่าเช่านาเพิ่ม เพราะเหตุที่ผู้เช่านาใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งมิได้
มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาโดยความเห็นชอบของ คชก. ตำบล ได้ลงทุนทำการปรับปรุงนาที่เช่าหรือที่ให้เช่า โดยปรับปรุงดิน ขุดคู ทำเหมืองฝาย สำรางส่งน้ำ ทำทำนบหรือคันกั้นน้ำ ปราบถาง จัดระดับพื้นที่ ขุดเจาะตอ หรือการปรับปรุงอย่างอื่น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การทำนามากขึ้น หรือเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำนา แม้การกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าของนาอื่นด้วย หรือเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องกระทำก็ตาม ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาซึ่งเป็นผู้กระทำการดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อ คชก. ตำบล เพื่อขอเงินหรือผลประโยชน์ชดเชยการลงทุนที่ตนได้ใช้จ่ายไปได้ตามมาตรา ๔๙ หรือมาตรา ๕๐ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการบำรุงรักษาตามปกติหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องยื่นพร้อมกับรายการการปรับปรุงนา และประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุง	มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านา โดยความเห็นชอบของ คชก. ตำบล ได้ลงทุนทำการปรับปรุงนาที่เช่าหรือที่ให้เช่าโดยปรับปรุงดิน ขุดคู ทำเหมือง ฝาย สำรางส่งน้ำ ทำนบหรือคันกั้นน้ำ ปราบถางจัดระดับพื้นที่ ขุดเจาะตอหรือการปรับปรุงอย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การทำนามากขึ้น หรือเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำนา แม้การกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าของนาอื่นด้วย หรือเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องกระทำก็ตามผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาซึ่งเป็นผู้กระทำการดังกล่าวอาจยื่นคำร้องขอต่อ คชก. ตำบล เพื่อขอเงินหรือผลประโยชน์ชดเชยการลงทุนที่ตนได้ใช้จ่ายไปได้ตาม มาตรา ๔๙ หรือ มาตรา ๕๐ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการบำรุงรักษาตามปกติหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องยื่นพร้อมกับรายการการปรับปรุงนา และประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุง
มาตรา ๔๙ ในกรณีที่ผู้ให้เช่านาเป็นผู้ลงทุนปรับปรุงนาตามมาตรา ๔๘ และ คชก. ตำบล เห็นว่าการปรับปรุงนานั้นเป็นเหตุให้ผู้เช่านาได้ผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิม ให้ คชก. ตำบล มีอำนาจวินิจฉัยให้ปรับปรุงค่าเช่านา หรือกำหนดเงินชดเชยการลงทุนให้แก่ผู้ให้เช่านาตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เช่านาได้รับจากการปรับปรุงนา	มาตรา ๔๙ ในกรณีที่ผู้ให้เช่านาเป็นผู้ลงทุนปรับปรุงนาตาม มาตรา ๔๘ และ คชก. ตำบล เห็นว่าการปรับปรุงนานั้นเป็นเหตุให้ผู้เช่านาได้ผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมให้ คชก. ตำบล มีอำนาจวินิจฉัย ปรับปรุงค่าเช่านา หรือกำหนดเงินชดเชยการลงทุนให้แก่ผู้ให้เช่านาตามที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ ผู้เช่านาได้รับจากการปรับปรุงนาเป็นการเฉพาะราย และรายงาน คชก. อำเภอ ทราบ

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ผู้เช่านาเป็นผู้ลงทุนปรับปรุงนาตามมาตรา ๔๘ ให้ผลผลิตหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากการปรับปรุงนั้น ตกเป็นของผู้เช่านาตลอดระยะเวลาการเช่านาที่เหลืออยู่ หากผู้เช่านาต้องขาดจากการเช่านาก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาการเช่านาด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ดี ให้ผู้ให้เช่านาชดเชยการลงทุนปรับปรุงนาดังกล่าวตามวรรคหนึ่งให้แก่ผู้เช่านาตามที่ คชก. ตำบล วินิจฉัย	มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ผู้เช่านาเป็นผู้ลงทุนปรับปรุงนาตาม มาตรา ๔๘ ให้ผลผลิตหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากการปรับปรุงนั้นตกเป็นของผู้เช่านาตลอดระยะเวลาการเช่านาที่เหลืออยู่ หากผู้เช่านาต้องขาดจากการเช่านาก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาการเช่านาด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ดี ให้ผู้ให้เช่านาชดเชยการลงทุนปรับปรุงนาดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้แก่ผู้เช่านาตาม ที่ คชก. ตำบล วินิจฉัย
มาตรา ๕๑ ให้ผู้ให้เช่านามีบุริมสิทธิพิเศษเหนือผลผลิตจากนาที่ให้เช่าเท่าปริมาณที่จะคำนวณเป็นค่าเช่านา	มาตรา ๕๑ ให้ผู้ให้เช่านามีบุริมสิทธิพิเศษเหนือผลผลิตจากนาที่ให้เช่าเท่าปริมาณที่จะคำนวณเป็นค่าเช่านา
มาตรา ๕๒ ในการเช่านา ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ (๑) กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการข่มขู่หรือขืนใจให้ผู้เช่านาต้องชำระค่าเช่านาก่อนเวลาที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ (๒) เรียกเก็บเงินมัดจำ หรือเงินกินเปล่า หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนอกเหนือไปจากค่าเช่านาที่เรียกเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้ (๓) ให้ผู้เช่านาต้องมีหน้าที่หรือรับภาระอื่นเกินกว่าหน้าที่ตามกฎหมายที่ผู้เช่านาจำต้องมีหน้าที่หรือรับภาระ หรือ (๔) ให้ผู้เช่านาได้รับประโยชน์จากนาที่เช่าลดน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในการเช่านา หรือน้อยกว่าสิทธิที่ผู้เช่านามีอยู่ตามกฎหมาย	มาตรา ๕๒ ในการเช่านา ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ (๑) กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการข่มขู่หรือขืนใจให้ผู้เช่านา ต้องชำระค่าเช่านาก่อนเวลาที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ (๒) เรียกเก็บเงินมัดจำ หรือเงินกินเปล่า หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนอกเหนือไปจากค่าเช่านาที่เรียกเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้ (๓) ให้ผู้เช่านาต้องมีหน้าที่หรือรับภาระอื่นเกินกว่าหน้าที่ตามกฎหมายที่ ผู้เช่าเช่านาจำต้องมีหน้าที่หรือรับภาระ หรือ (๔) ให้ผู้เช่านาได้รับประโยชน์จากนาที่เช่าลดน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในการเช่านาหรือน้อยกว่าสิทธิที่ผู้เช่านามีอยู่ตามกฎหมาย
มาตรา ๕๓ ผู้ให้เช่านาจะขายนาได้ต่อเมื่อได้แจ้งให้ผู้เช่านาทราบ โดยทำเป็นหนังสือแสดงความจำนงจะขายนา พร้อมทั้งระบุราคาที่จะขายและวิธีการชำระเงินยื่นต่อประธาน คชก. ตำบล เพื่อแจ้งให้ผู้เช่านาทราบภายในสิบห้าวัน และถ้าผู้เช่านาแสดงความจำนงจะซื้อนาเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน คชก. ตำบล ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ผู้ให้เช่านาต้องขายนาแปลงดังกล่าวให้ผู้เช่านาตามราคาและวิธีการชำระเงินที่ได้แจ้งไว้ ถ้าผู้เช่านาแสดงความจำนงจะซื้อนาตามราคาที่จะขาย แต่ไม่ตกลงในวิธีการชำระเงิน ให้ คชก. ตำบล มีอำนาจไกล่เกลี่ย มีคำวินิจฉัยให้ขยายกำหนดเวลาการชำระเงิน หรือมีคำสั่งอื่น	มาตรา ๕๓ ผู้ให้เช่านาจะขายนาได้ต่อเมื่อได้แจ้งให้ผู้เช่านาทราบโดย ทำเป็นหนังสือแสดงความจำนงจะขาย พร้อมทั้งระบุราคาที่จะขายและวิธีการชำระเงินยื่นต่อประธาน คชก.ตำบล เพื่อแจ้งให้ผู้เช่านาทราบ ภายในสิบห้าวัน และถ้าผู้เช่านาแสดงความจำนงจะซื้อนาเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน คชก. ตำบล ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผู้ให้เช่านาต้องขายนาแปลงดังกล่าวให้ผู้เช่านาตามราคาและวิธีการชำระเงินที่ได้แจ้งไว้ ถ้าผู้เช่านาแสดงความจำนงจะซื้อนาตามราคาที่จะขายแต่ไม่ตกลงในวิธีการชำระเงินให้ คชก. ตำบล มีอำนาจไกล่เกลี่ย มีคำวินิจฉัยให้ขยาย กำหนดเวลาการชำระเงินหรือมีคำสั่งตามที่

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ตามที่เห็นสมควร แต่ คชก. ตำบล จะขยายกำหนดเวลาการชำระเงินเกินกว่าหนึ่งปีต่อจากเวลาที่ผู้ให้เช่านากำหนดไว้มิได้	เห็นสมควร แต่ คชก. ตำบล จะขยายกำหนดเวลาการชำระเงินเกินกว่าหนึ่งปี จากเวลาที่ผู้ให้เช่านากำหนดไว้มิได้
ถ้าผู้เช่านาไม่แสดงความจำนงจะซื้อนาภายในกำหนดสามสิบวัน หรือปฏิเสธเป็นหนังสือไม่ซื้อนา หรือแสดงความจำนงจะซื้อนาแต่ไม่ชำระเงินภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกันหรือเวลาที่ คชก. ตำบล กำหนด ให้ถือว่าผู้เช่านาหมดสิทธิที่จะซื้อนาตามมาตรานี้	ถ้าผู้เช่านาไม่แสดงความจำนงจะซื้อนาภายในกำหนดสามสิบวัน หรือปฏิเสธเป็นหนังสือไม่ซื้อนา หรือแสดงความจำนงจะซื้อนาแต่ไม่ชำระเงินภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกัน หรือเวลาที่ คชก. ตำบล กำหนด ให้ถือว่าผู้เช่านาหมดสิทธิที่จะซื้อนาตาม มาตรานี้
ในกรณีผู้เช่านาหมดสิทธิที่จะซื้อนาตามวรรคสามแล้วก็ตาม แต่ถ้าผู้ให้เช่านาจะขายนาให้บุคคลอื่นในราคาหรือวิธีการชำระเงินที่แตกต่างไปจากราคาและวิธีการชำระเงินที่ได้แจ้งให้ผู้เช่านาทราบตามวรรคหนึ่ง ผู้ให้เช่านาต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งใหม่	ในกรณีผู้เช่านาหมดสิทธิที่จะซื้อนาตามวรรคสาม แล้วก็ตามแต่ถ้าผู้ให้เช่านาจะขายนาให้บุคคลอื่นในราคา หรือวิธีการชำระเงินที่แตกต่างไปจากราคา และวิธีการชำระเงินที่ได้แจ้งให้ผู้เช่านาทราบตามวรรคหนึ่ง ผู้ให้เช่านาต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งใหม่
การขายฝาก การแลกเปลี่ยน และการโอนชำระหนี้จำนอง ให้ถือเป็นการขายตามมาตรานี้ด้วย	การขายฝาก การแลกเปลี่ยน และการโอนชำระหนี้การจำนอง ให้ถือ เป็นการขายตามมาตรานี้ด้วย
มาตรา ๕๔ ถ้าผู้ให้เช่านาขายนาไปโดยมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๕๓ ไม่ว่านานั้นจะถูกโอนต่อไปยังผู้ใด ผู้เช่านามีสิทธิซื้อนาจากผู้รับโอนนั้นตามราคาและวิธีการชำระเงินที่ผู้รับโอนซื้อไว้ หรือตามราคาตลาดในขณะนั้น แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากัน แต่ทั้งนี้ ผู้เช่านาจะต้องใช้สิทธิซื้อนาดังกล่าวภายในกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันที่ผู้เช่านารู้หรือควรจะรู้ หรือภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่ผู้ให้เช่านาโอนนานั้น	มาตรา ๕๔ ถ้าผู้ให้เช่านาขายนาไปโดยมิได้ปฏิบัติตาม มาตรา ๕๓ ไม่ว่านานั้นจะถูกโอนต่อไปยังผู้ใดผู้เช่านามีสิทธิซื้อนาจากผู้รับโอนนั้นตามราคาและ วิธีการชำระเงินที่ผู้รับโอนซื้อไว้ หรือตามราคาตลาดในขณะนั้น แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากันแต่ทั้งนี้ผู้เช่านาจะต้องใช้สิทธิซื้อนาดังกล่าวภายในกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันที่ผู้เช่านารู้หรือควรจะรู้ หรือภายในกำหนดเวลาสามปี นับแต่ผู้ให้เช่านาโอนนานั้น
ถ้าผู้รับโอนตามวรรคหนึ่งไม่ยอมขายนาให้แก่ผู้เช่านา ผู้เช่านาอาจร้องขอต่อ คชก. ตำบล เพื่อวินิจฉัยให้ผู้นั้นขายนาได้	ถ้าผู้รับโอนตามวรรคหนึ่ง ไม่ยอมขายนาให้แก่ผู้เช่านา ผู้เช่านาอาจร้องขอต่อ คชก. ตำบล เพื่อวินิจฉัยให้ผู้นั้นขายนาได้
มาตรา ๕๕ นาที่ทิ้งว่างไว้โดยไม่ได้ให้เช่า หรือไม่ได้ทำประโยชน์อย่างอื่น หรือทำประโยชน์เพียงเล็กน้อยไม่สมควรแก่สภาพของที่ดิน เมื่อมีผู้ขอเช่าเพื่อทำนา เจ้าของนาหรือตัวแทนต้องยินยอมให้เช่า เว้นแต่เจ้าของหรือตัวแทนจะพิสูจน์ต่อ คชก. ตำบล ได้ว่าการนั้นเป็นไปเพราะตนมีเหตุผลอันสมควร	มาตรา ๕๕ นาที่ทิ้งว่างไว้โดยไม่ได้ให้เช่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์อย่างอื่น หรือทำประโยชน์เพียงเล็กน้อย ไม่สมควรแก่สภาพของที่ดิน เมื่อมีผู้ขอเช่า เพื่อทำนาเจ้าของนาหรือตัวแทนต้องยินยอมให้เช่า เว้นแต่เจ้าของ หรือตัวแทนจะพิสูจน์ต่อ คชก. ตำบล ได้ว่าการนั้นเป็นไปเพราะตนมีเหตุผลอันสมควร
ในกรณีที่มีผู้ขอเช่านาเพื่อทำนาหลายราย ให้เจ้าของนามีสิทธิเลือกว่าจะให้ผู้ใดเช่า ถ้าเจ้าของนาไม่ยินยอมเลือก ก็ให้ คชก. ตำบล เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย	ในกรณีที่มีผู้ขอเช่านาเพื่อทำนาหลายรายให้เจ้าของนา มีสิทธิเลือกว่าจะให้ผู้ใดเช่า ถ้าเจ้าของนาไม่ยินยอมเลือกก็ให้ คชก. ตำบล เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ผู้ขอเช่านาต้องเป็นผู้ไม่มีที่ทำนา หรือมีอยู่แล้ว แต่ไม่พอต่อการเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว	ผู้ขอเช่านาต้องเป็นผู้ไม่มีที่นาทำ หรือมีอยู่แล้วแต่ไม่พอเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว
การขอเช่านาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง	การขอเช่านาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
ส่วนที่ ๔	ส่วนที่ ๔
อุทธรณ์ และการบังคับคดี	อุทธรณ์ และการบังคับคดี
มาตรา ๕๖ ผู้เช่านา ผู้เช่าช่วงนา หรือผู้ให้เช่านาที่เป็นคู่กรณี หรือผู้มีส่วนได้เสียในการเช่านาอาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยของ คชก.ตำบล ต่อ คชก. จังหวัด ได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน คชก. ตำบล ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล แต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ คชก. ตำบล ได้มีคำวินิจฉัย	มาตรา ๕๖ ผู้เช่านา ผู้เช่าช่วงนา หรือผู้ให้เช่านาที่เป็นคู่กรณี หรือผู้มีส่วนได้เสีย ในการเช่านาอาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล ต่อ คชก. จังหวัด ได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน <u>คชก. อำเภอ</u> ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัย แต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ คชก. ตำบล ได้มีคำวินิจฉัย
คำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล ที่มิได้อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด	คำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล ที่มิได้อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด
ให้ประธาน คชก. ตำบล ส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวไปยังประธาน คชก. จังหวัด ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์	ให้ประธาน <u>คชก. อำเภอ</u> ส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวไปยังประธาน คชก. จังหวัด ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์
การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล เว้นแต่ คชก. ตำบล จะสั่งเป็นอย่างอื่น ในการให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น คชก. ตำบล จะเรียกให้ผู้อุทธรณ์ทำทัณฑ์บน หรือจัดหาประกัน หรือวางเงินประกันตามที่เห็นสมควรก่อนสั่งให้มีการทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยก็ได้ ถ้าพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าจะเกิดความเสียหายแก่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง	การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นเหตุทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล เว้นแต่ <u>คชก. อำเภอ</u> จะสั่งเป็นอย่างอื่น ในการให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น <u>คชก. อำเภอ</u> จะเรียกให้ผู้อุทธรณ์ทำทัณฑ์บนหรือจัดหาประกัน หรือวางเงินประกัน ตามที่เห็นสมควรก่อนสั่งให้มีการทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยก็ได้ ถ้าพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าจะเกิดความเสียหายแก่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง
การที่ คชก. จังหวัด มีคำวินิจฉัยกลับคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล นั้นไม่เป็นเหตุที่จะนำมาฟ้องร้องกันได้ และให้ฝ่ายที่ลงมือทำนาไปตามคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล นั้น ได้ทำนานั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จการเก็บเกี่ยว และให้นำมาตรา ๓๙ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม	การที่ คชก. จังหวัด มีคำวินิจฉัยกลับคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล นั้นไม่เป็นเหตุที่จะมาฟ้องร้องกันได้ และให้ฝ่ายที่ลงมือทำนาไปตามคำวินิจฉัยของ คชก. ตำบล นั้นได้ทำนานั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จการเก็บเกี่ยว และให้นำมาตรา ๓๙ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๕๗ คู่กรณี หรือผู้มีส่วนได้เสียในการเช่านาที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยของ คชก. จังหวัด มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัยของ คชก. จังหวัด แต่จะต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ คชก. จังหวัด มีคำวินิจฉัย ให้นำมาตรา ๕๖ วรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับแก่การมีคำวินิจฉัยของ คชก. จังหวัด โดยอนุโลม	มาตรา ๕๗ คู่กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสียในการเช่านาที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยของ คชก. จังหวัด มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัยของ คชก. จังหวัด แต่จะต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ คชก. จังหวัด มีคำวินิจฉัย ให้นำ มาตรา ๕๖ วรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับแก่การมีคำวินิจฉัยของ คชก.จังหวัด โดยอนุโลม
มาตรา ๕๘ ในกรณีมีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ถ้าคำวินิจฉัยหรือคำสั่งนั้นมิใช่เป็นกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๒ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอต่อศาลในการพิจารณาของศาล ให้ถือว่าคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าวเป็นคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ในกรณีนี้โดยอนุโลม เมื่อมีผู้ร้องขอต่อ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ให้บังคับการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง ให้ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ซึ่งได้รับการร้องขอมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคหนึ่งได้ด้วย	มาตรา ๕๘ ในกรณีมีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของ คชก. ตำบล หรือ คชก.จังหวัด ถ้าคำวินิจฉัยหรือคำสั่งนั้นมิใช่ เป็นกรณีที่ระบุไว้ใน มาตรา ๖๒ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอต่อศาลในการพิจารณาของศาล ให้ถือว่าคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าว เป็นคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การพิพากษาตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ในกรณีนี้โดยอนุโลม เมื่อมีผู้ร้องขอต่อ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ให้บังคับการให้เป็นตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งให้ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ซึ่งได้รับการร้องขอมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคหนึ่งได้ด้วย
ส่วนที่ ๕ บทกำหนดโทษ	ส่วนที่ ๕ บทกำหนดโทษ
มาตรา ๕๙ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก ไม่ช่วยเหลือ ไม่ให้ถ้อยคำ ไม่ชี้แจง หรือไม่ส่งเอกสารหลักฐานแก่ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๕๙ ผู้ใดขัดขวาง หรือไม่อำนวยความสะดวกไม่ช่วยเหลือ ไม่ให้ถ้อยคำ ไม่ชี้แจง หรือไม่ส่งเอกสารหลักฐานแก่ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๖๐ ผู้ใดแจ้งข้อความ หรือแสดงข้อโต้แย้งหรือข้อคัดค้านอันเป็นเท็จต่อ คชก. ตำบล ในการทำหนังสือหลักฐานการเช่านาตามมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหก	มาตรา ๖๐ ผู้ใดแจ้งข้อความ หรือแสดงข้อโต้แย้ง หรือข้อคัดค้านอันเป็นเท็จต่อ คชก. ตำบล ในการทำหนังสือหลักฐานการเช่านาตาม มาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
เดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	หรือปรับไม่เกิน ห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๖๑ ผู้ใดเรียก หรือรับค่าเช่านาเกินอัตราค่าเช่านาขั้นสูงที่ คชก. ตำบล กำหนด หรือแสดงรายการปรับปรุงนาตามมาตรา ๔๘ อันเป็นเท็จหรือฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๖๑ ผู้ใดเรียก หรือรับค่าเช่านาเกินอัตราค่าเช่านาขั้นสูงที่ คชก. อำเภอ ประกาศกำหนด ตาม มาตรา ๑๔ (๕) หรือแสดงรายการปรับปรุงนาตาม มาตรา ๔๘ อันเป็นเท็จ หรือฝ่าฝืน มาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา ๖๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คชก. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ที่ห้ามมิให้ผู้นั้นขัดขวางการทำนาของผู้มีสิทธิในนา หรือที่ให้ผู้นั้นออกจากนาโดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๖๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คชก. ตำบล คชก. อำเภอ หรือ คชก. จังหวัด ที่ห้ามมิให้ผู้นั้นขัดขวางการทำนาของผู้มีสิทธิในนาหรือให้ผู้นั้นออกจากนาโดยไม่มีเหตุอันสมควรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หมวด ๓	หมวด ๓
การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่น	การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่น
มาตรา ๖๓ ในกรณีที่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทใดนอกจากการเช่านา เป็นช่องทางให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกรผู้เช่าโดยไม่เป็นธรรม จนเกิดความเดือดร้อนและเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดให้การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทนั้น มีการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว ก็ให้มีอำนาจกระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทใดแล้ว ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ มาใช้บังคับแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทนั้นโดยอนุโลม พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้ระยะเวลาการเช่า การบอกเลิกการเช่า ค่าเช่า และสิทธิหน้าที่ของผู้เช่าและผู้ให้เช่า แตกต่างเป็นอย่างอื่นเพื่อให้เหมาะสมแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทนั้นก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติในส่วนที่ ๔ และส่วนที่ ๕	มาตรา ๖๓ ในกรณีที่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทใด นอกจากการเช่านาเป็นช่องทางให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกรผู้เช่า โดยไม่เป็นธรรมจนเกิดความเดือดร้อนและเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดให้การเช่าที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรม ประเภทนั้นมีการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว ก็ให้มีอำนาจกระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับแก่การเช่าที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทใดแล้ว ให้นำบทบัญญัติใน หมวด ๒ มาใช้บังคับแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทนั้นโดยอนุโลมพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จะกำหนดให้ระยะเวลาการเช่าการบอกเลิกการเช่า ค่าเช่า และสิทธิหน้าที่ของผู้เช่าและผู้ให้เช่า แตกต่างเป็นอย่างอื่นเพื่อให้เหมาะสมแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทนั้นก็ได้ ทั้งนี้เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติใน ส่วนที่ ๔ และส่วนที่ ๕

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
มาตรา ๖๔ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๖๓ ใช้บังคับแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทใดแล้ว ถ้าการเช่าที่ดินดังกล่าวไม่มีกำหนดเวลา หรือมีกำหนดเวลาแต่ต่ำกว่าระยะเวลาการเช่าที่กฎหมายกำหนด ให้การเช่าที่ดินรายนั้นมีระยะเวลาการเช่าเท่าที่กฎหมายกำหนดนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานั้นใช้บังคับ หรือมีกำหนดระยะเวลาการเช่าเท่าที่กฎหมายกำหนดนับแต่วันที่มีการเช่าที่ดินนั้น แล้วแต่กรณี	มาตรา ๖๔ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตาม มาตรา ๖๓ ใช้บังคับแก่การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมประเภทใดแล้ว ถ้าการเช่าที่ดินดังกล่าวไม่มีกำหนดเวลา หรือมีกำหนดเวลาแต่ต่ำกว่าระยะเวลาการเช่าที่ กฎหมายกำหนด ให้การเช่าที่ดินรายนั้นมีระยะเวลาการเช่าเท่าที่กฎหมายกำหนด นับแต่วันที่ พระราชกฤษฎีกานั้นใช้บังคับ หรือมีกำหนดระยะเวลาการเช่าเท่าที่กฎหมายกำหนด นับแต่วันที่มีการเช่าที่ดินนั้นแล้วแต่กรณี
มาตรา ๖๕ การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมรายใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๖๓ ใช้บังคับ ถ้ามีการตกลงเรียกเก็บ หรือชำระค่าเช่ากันเกินอัตราชั้นสูงที่ คชก. ตำบล กำหนด ก็ให้ลดลงเหลือไม่เกินอัตราชั้นสูงที่กำหนดไว้นั้น	มาตรา ๖๕ การเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมรายใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระกฤษฎีกาตาม มาตรา ๖๓ ใช้บังคับ ถ้ามีการตกลงเรียกเก็บหรือชำระค่าเช่ากันเกินอัตราชั้นสูงที่ คชก. อำเภอ ประกาศตามมาตรา ๑๔ (๕) กำหนดก็ให้ลดลงเหลือไม่เกินอัตราชั้นสูงที่กำหนดไว้นั้น
บทเฉพาะกาล	บทเฉพาะกาล
มาตรา ๖๖ การเช่านารายใดอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ให้ถือว่าการเช่านารายนั้นเป็นการเช่านาที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ต่อไป	
มาตรา ๖๗ ให้ คชก. ตำบล กำหนดอัตราค่าเช่าชั้นสูงตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในระหว่างที่ คชก. ตำบล ยังมิได้กำหนดอัตราค่าเช่าชั้นสูงตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าอัตราค่าเช่านาขั้นสูงที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นอัตราค่าเช่าชั้นสูงที่ คชก. ตำบล กำหนดตามมาตรา ๑๓ (๑)	
มาตรา ๖๘ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก. จังหวัด และ คชก. ตำบล ตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๑๒ ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ	มาตรา ๖๖ ให้ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนผู้เช่าและผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก.จังหวัด คชก.อำเภอ และ คชก.ตำบล ตามวิธีการที่กำหนดใน มาตรา ๑๒ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการใน คชก. จังหวัด ตามมาตรา ๗ คชก.อำเภอ ตามมาตรา ๙ ทวิ และ คชก. ตำบล ตามมาตรา ๙ แล้วแต่กรณี ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับ และให้คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำตำบลตามพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในเขตอำนาจของตน โดยให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ คชก. จังหวัด หรือ คชก. ตำบล ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี	ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามวรรคหนึ่งมิให้นำบทบัญญัติ ตามมาตรา ๓ มาตรา ๙ และมาตรา ๙ ทวิ มาใช้บังคับและให้คณะกรรมการเช่าที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในเขตอำนาจของตน
มาตรา ๖๙ บรรดาคำร้อง หรืออุทธรณ์ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำตำบลก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้	
มาตรา ๗๐ คู่กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสียในการเช่านาที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัดที่ได้วินิจฉัยหรือมีคำสั่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะฟ้องหรือร้องต่อศาล ต้องฟ้องหรือร้องต่อศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ	มาตรา ๖๗ คู่กรณีหรือผู้มีกรณีส่วนได้เสียในการเช่านา ที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัด ที่ได้วินิจฉัยหรือมีคำสั่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะฟ้องหรือร้องต่อศาล ต้องฟ้องหรือร้องต่อศาลภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
มาตรา ๗๑ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้ใดเป็นผู้ให้เช่านาซึ่งได้เคยทำนาในนาที่ให้เช่าด้วยตนเองมาก่อน แต่มีความจำเป็นชั่วคราวไม่อาจทำนาได้ และได้ให้เช่านานั้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบเกษตรกรรมด้วยตนเองในที่ดินนั้นตามจำนวนพอสมควรแก่การเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว ให้ร้องขอต่อ คชก. ตำบล เมื่อ คชก. ตำบล พิจารณาแล้วเห็นว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่ง และผู้ให้เช่านาไม่มีรายได้อื่นเพียงพอต่อการเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว ให้อนุญาตให้บอกเลิกการเช่านาได้ทั้งหมดหรือบางส่วน โดยคำนึงถึงคุณภาพของที่ดินและน้ำ ความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศ และประเภทของเกษตรกรรมที่นิยมทำในท้องถิ่น และความเดือดร้อนของผู้เช่านาและผู้ให้เช่านามาประกอบกัน ในการวินิจฉัยให้บอกเลิกการเช่านาตามวรรคสอง ให้ คชก. ตำบล มีอำนาจกำหนดค่าขดเขยตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือกำหนดค่าเช่านาตามมาตรา ๗๙ แล้วแต่กรณี และให้	

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
นำมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้เช่านาหรือผู้ให้เช่านาอาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยของ คชา. ตำบล หรือ คชก. จังหวัด ได้ และให้นำมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๖๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	
มาตรา ๗๒ บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศซึ่งได้ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ให้คงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๖๘ ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ดำเนินการส่งข้อมูลจากการกำหนดอัตราค่าเช่า การกำหนดผลผลิตพืชหลัก และการกำหนดระยะเวลาการเก็บค่าเช่านา ซึ่งผ่านการประชาคมหมู่บ้านแล้ว ให้ คชก. ตำบล เสนอให้ คชก. อำเภอ พิจารณาประกาศ ตาม มาตรา ๑๔ (๕) ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในระหว่างที่ยังมิได้ประกาศกำหนดอัตราค่าเช่าขั้นสูง การกำหนดผลผลิตพืชหลัก และกำหนดระยะเวลาการเก็บค่าเช่านาตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับอัตราค่าเช่านาขั้นสูง การกำหนดผลผลิตพืชหลัก และกำหนดระยะเวลาการเก็บค่าเช่านาที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๒๔ มาตรา ๖๙ การเช่านารายใดที่ตกลงทำหลักฐานการเช่าอยู่ก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ..... ก็ให้บังคับใช้ตามหลักฐานที่จัดทำขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๒๔ ต่อไป เว้นแต่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าจะร้องขอต่อ คชา. ตำบล ให้บังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่มีการเช่านาตาม วรรคหนึ่ง เกิดกรณีพิพาท และ คชก. ตำบล ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ พ้นสภาพไปแล้ว ให้ คชก. ตำบล ที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	ร่างพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอก ป ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านาซึ่งใช้บังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ นั้น มีรายละเอียดที่ไม่เหมาะสมหลายประการ สมควรแก้ไขให้สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบกับสมควรขยายให้สามารถใช้ครอบคลุมถึงการเช่าที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่นด้วยเมื่อมีความจำเป็น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น	

สรุปย่อผลการประชุม

คณะทำงานปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔

เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมลูกหลวง สน.ปท.ปค.

วาระที่ ๔ เรื่องพิจารณา

๑. คณะทำงานมีมติเห็นชอบให้ผู้ยกร่างการแก้ไข พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับที่ .. พ.ศ. .... แบบที่กำหนดให้มีการกำหนดองค์ประกอบของ คชก. ครบทุกระดับในส่วนภูมิภาค (คชก. ตำบล คชก. อำเภอ และ คชก. จังหวัด)

๒. ให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดในข้อกฎหมาย พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับที่ .. พ.ศ. .... ตามข้อ ๑. ในสาระสำคัญ ต่อไปนี้

๒.๑ เพิ่มเติมคำว่าที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ ในวรรคท้าย มาตรา ๘

๒.๒ เพิ่มคำว่าผู้แทนส่วนราชการที่เป็น คชก. ตามมาตรา ๙/๑

๒.๓ ปรับปรุงวิธีการสรรหา คชก. ซึ่งเป็นผู้แทนผู้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่าแล้วแต่กรณี โดยผู้แทนผู้เช่าหรือผู้แทนผู้ให้เช่า แล้วต่อกรณีเลือกกันเองเพื่อกำหนดหน้าที่ใน คชก. ทุกระดับ

๒.๔ เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของ คชก. ตำบล ตามมาตรา ๑๓ ให้รายงานผลการวินิจฉัยข้อพิพาทให้ คชก. อำเภอ ทราบภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

๒.๕ เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของ คชก. อำเภอ ตามมาตรา ๑๔ (๑) โดยให้เพิ่มเติมคำว่า "และ คชก. อำเภอ" หลัง คชก. จังหวัด และแก้ไข (๔) โดยใช้คำว่า "รับคำอุทธรณ์เกี่ยวกับกรณีพิพาทการเช่านาตามมาตรา ๑๗ (๒) และจัดทำความเห็นประกอบการเสนอคำอุทธรณ์นั้น ต่อ คชก. จังหวัด"

๒.๖ มาตรา ๒๑ (วรรค ๓) ให้เพิ่มข้อความ "ตามที่คณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด"

๒.๗ มาตรา ๒๒ (วรรค ๒) ให้ตัดข้อความว่า "เท่าที่ไม่ขัดแย้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้"

๒.๘ ให้ยกเลิกกระบวนการในการร้องขอให้ คชก. วินิจฉัยให้จัดทำหลักฐานการเช่านาตามมาตรา ๒๔

๒.๙ ระยะเวลาการเช่าตามมาตรา ๒๖ ให้แก้ไขเพิ่มเติมความโดยให้ใช้ข้อความ ดังต่อไปนี้

วรรคหนึ่ง "การเช่านาซึ่งได้ทำหลักฐานการเช่านาไว้เป็นหนังสือให้ใช้บังคับตามหลักฐานการเชานั้น แต่จะกำหนดระยะเวลาการเช่าน้อยกว่าสองปีมิได้"

วรรคสอง "กรณีการเช่านาซึ่งมิได้ทำหลักฐานการเช่านาไว้เป็นหนังสือให้ถือวาการเช่านามีกำหนดคราวละหกปี

วรรคสาม เพิ่มความว่า "เมื่อสิ้นระยะเวลาการเช่านาตามวรรคสอง ถ้าผู้ให้เช่านามิได้บอกเลิกการเช่านาตามมาตรา ๓๗ และผู้เช่านายังทำนาในที่นานั้นต่อไป ให้ถือว่าได้มีการเช่านาต่อไปอีกคราวละหกปี"

๒.๑๐ มาตรา ๓๗ (วรรคแรก) ให้ปรับปรุงโดยใช้คำว่า "เมื่อสิ้นระยะเวลาการเช่านาที่ไม่ได้ทำหนังสือเป็นหลักฐานตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง การเช่านาไม่สิ้นสุดลง เว้นแต่ผู้ให้เช่านาได้แจ้งให้ผู้เช่านาทราบเป็นหนังสือ..." และให้เพิ่มคำว่า "ตามที่กฎหมายกำหนดต่อท้ายข้อความ" ตาม (๓)

/๒.๑๑ มติที่ประชุม...

๒.๑๑ มติที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ตามความเห็นของคณะทำงานปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ตามข้อ ๒.๑ – ๒.๑๐ และนอกจากนั้น ให้ยังคงร่างเดิมที่คณะทำงานยกร่างการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับที่ .. พ.ศ. .... เสนอต่อที่ประชุมคณะทำงานปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๓. ให้จัดส่งร่าง พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับที่ .. พ.ศ. .... ซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามความเห็นของคณะทำงานปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ แล้วให้คณะทำงานฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นรายบุคคล ต่อไป

ลำดับที่	ประเด็นการแก้ไข	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย (ระบุเหตุผล)		
๕.	ระยะเวลาการเช่าและรูปแบบการเช่านา				
๖.	การอุทธรณ์เกี่ยวกับกรณีการวินิจฉัยข้อพิพาทของ คชก.				
๗.	การบอกเลิกเช่านา ๙.๑ กรณีการเช่านาโดยมีหลักฐาน ๙.๒ กรณีการเช่านาโดยไม่มีหลักฐาน				

ลงชื่อ ผู้รับข้อมูล

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบแสดงความคิดเห็นร่างการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับที่ .. พ.ศ. ....

จังหวัด.....

ลำดับที่	ประเด็นการแก้ไข	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย (ระบุเหตุผล)		
๑.	องค์ประกอบและโครงสร้างของ คชก. ๑.๑ คชก. จังหวัด ๑.๒ คชก. อำเภอ ๑.๓ คชก. จังหวัด				
๒.	อำนาจหน้าที่ของ คชก. ๒.๑ คชก. จังหวัด ๒.๒ คชก. อำเภอ ๒.๓ คชก. ตำบล				
๓.	การสรรหาผู้แทนผู้เช่า และผู้แทนผู้ให้เช่าใน คชก.				
๔.	การประกาศอัตราค่าเช่าขั้นสูง ผลผลิตขั้นสูง และกำหนดระยะเวลาการจัดเก็บค่าเช่า				